

זאת ה'תורה

שבת פרשת תצוה תשע"ט

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבְיָטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

אדר ראשון
- הזמן להקטין ראש

04

פוליטיקה?
אפשר גם בעונה

39

ברכות בחשבון
בין פרשת תצוה לבראשית

42

המדור *לאידיים*
רעיא מהימנא

45

סוד העיבור
נקודה מעובדת משיעור

03

עבודת הקטנות
התוועדות ר"ח אד"ר

04

נקודה-ספירה-פרצוף בעבודת ה'
רמ"ח אותיות - רכא

26

מעין גנים
הזית היהודי

29

טעם מצוה
בגדי כהונה

32

הסיפור החסידי
הרבי המופלא מקוז'ניץ

37

תשובות ומענות
תשובות הרב לשואלים

39

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל הקוראים היקרים, עם עוד חוברת **ואביטה** מלאה וגדושה.

מה בחוברת השבוע?

נפתח ב**נקודה מעובדת משיעור**, שמפיקה **תובנה נפלאה לחיי הנישואין** מסוד עיבור השנה, וישר לשיעור ממנו עובדה הנקודה זו - שיעור נפלא על **עבודת הקטנות באדר א'**, 'אדר קטן', המוסיף גם עוד השלמה בסוד כוונת המקוה וחותרם בהתבוננות בצעטיל קטן (המצטרפת לסדרת "ארץ ישראל במשנת אבות החסידות"). אחריו בא עוד שיעור קטן, מתוך לימוד ברמ"ח אותיות, על **נקודה-קו-שטח בעבודת ה'** (ומתכתב גם הוא עם נושא הקטנות והגדלות).

במעין גנים נקרא על דימוי עם ישראל לזית, עם שלל תכונותיו. ובטעם **מצוה** נלמד על בגדי הכהונה [כשאת המדור המלא, הארוך בהרבה, תוכלו לקבל במייל כרגיל]. **הסיפור החסידי** השבוע הוא על **הרבי המופלא מקוז'ניץ**, אליו מצטרף הרב אליהו כי טוב (שהשבוע חל היארצייט שלו). ובמענות ותשובות נקרא על איזון בין חסד לעסקים, על קשיי ההריון וגם על פוליטיקה באוירה מתוקנת. ובברכות **בחשבון** נלמד על הקשר בין פרשת תצוה לפרשת בראשית. ונחתום עם **המדור לילדים** ורזי שיספר לנו על **משה רבינו, רעיא מהימנא**.

הודעות:

התוועדות פורים קטן ביום **שלישי** בשעה **20:30** בישיבת רמת אביב, רחוב טאגור 32
בתל אביב (עזרת נשים פתוחה).

שבת שלום ומבורך,
המערכת

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | **עיצוב:** דעה צלף אביחיל | **מערכת:** הרב יוסי פלאי, בעז יעקבי ואיתאל גלעדי

הקטנות היא מצב של אמונה בנפש – לעומת ההבנה הבוגרת, המעוגנת היטב במציאות, באמונה התמימה ובבטחון נטול-האחיזה במציאות יש קטנות חיובית (בבחינת "אני מתפלל לדעת זה התינוק"). בתקופות חיכוך, על בני הזוג להתאזר באמונה ובטחון ש"יהיה בסדר" – גם אם מבט בוגר ומפוכח לא רואה כיצד – קטנות שמאפשרת להם לעבור את הזמנים הקשים ולחזור לפתרון.

הקטנות היא גם היכולת לחזור לנקודות החיבור הקטנות והחביבות – מילה טובה, פטפוט עם כוס קפה ועוגה, מתנה קטנה, פתק-אהבה מצחיק או טילון נעים ביחד (עד לרמת ה"מילי דשטותא", ה"שטות דקדושה" שמחברת בין בני זוג). אפשר לחשוב שהקשיים מעידים על קושי פנימי ועמוק הדורש התמודדות ב'ראש גדול', אך כשמדובר בסה"כ בהצטברות פערים טבעית די בהמתקת האוירה בדברים קטנים (וגם כשנדרשת התמודדות עומק, הקטנות הנעימה היא רקע מתאים המאפשר עבודה).

כפי שנרמז, הקטנות היא בעצם חזרה לבסיס הראשוני עליו נבנו הנישואין. חתן וכלה הולכים לחופה בשמחה מתוך מבט ילדותי תמים. הרומנטיקה המאפיינת זוג מאוהב, כמו גם האידיאליזם עליו הם מתכננים להשתית את ביתם, נשחקים-קמעא בהמשך החיים, כשהזוג גדל ומתבגר. אך אותה קטנות ילדותית משקפת בעצם את השרש הנשמתי המשותף, ולכן צריכים מדי פעם לחזור לעיבור – למקור בו שתי הנשמות הן אחת ממש – וממנו להוולד מחדש, כדי להמשיך לצעוד בשבילי החיים בקצב מתואם.

סוד העבור, בסיס הלוח העברי, מתאם בין שנת השמש ושנת הלבנה. מחזורי "שני המאורות" קרובים, אך אינם זהים, ובמשך הזמן גדל הפער ביניהם, ולשם החזרת הסדר והתיאום נדרש חדש העבור, אדר ראשון, אותו מתאים לכנות 'אדר קטן' (בו נחוג 'פורים קטן') – תוספת המצטברת מהפערים הקטנים (דוגמת 'הקבוע הקוסמולוגי' במדע, הזעיר ביחס לכחות שאת הסתירות וחוסר התיאום ביניהם הוא מיישב).

התאמת השמש והירח היא משל לנישואין. בני הזוג מלאים אהבה ורצון טוב, אך בטבעם אין ביניהם סנכרון מוחלט. מעבר להבדלי האופי הפרטיים, יש פער בין קצב האיש (הנוטה לקביעות/קבעון, בדוגמת השמש) לקצב האשה (הנמלאת ונחסרת, ויש בה משהו בלתי-צפוי, בדוגמת הלבנה), כשתפקיד האיש בנישואין הוא התאמת עצמו לקצב של אשתו. הצטברות הפערים פוגעת בסנכרון בני הזוג ומאיימת על יציבות הקשר. להחזרת ההתאמה נדרש סוד העבור – הוספת רכיב 'קטן' ומאזן למערכת. בעבודת הנפש הזוגית, מדובר בחזרה תקופתית לקטנות. חוסר הסנכרון המצטבר מתבטא בקטנות מוחין שלילית, קטנוניות המגבירה מתחים ופערים בנישואין, והתיקון הוא חזרה לקטנות חיובית, ילדותית-עוברית ומלאת **שמחה** (בגימטריא **סוד העבור!**), שיש בה כמה גוונים:

מתוך הקטנות מרגיש כל אחד שאין לו די שכל להבין וכ"ש לדון או לבקר את זולתו, וממילא עליו לקבל אותו כמו שהוא, לזרום אָתוּ ואפילו לתת לו להוביל.

עבודת הקטנות

עבודת אדר-א; ארץ ישראל במשנת אבות החסידות (7)

קיצור מהלך השיעור

בסעודת ראש חדש, באוירה אדרית-פורימית, הסביר הרב שאדר א' – בו חל פורים קטן – הוא בגדר 'אדר קטן', בו יש עבודת מוחין דקטנות, מתוכה זוכים ל"זה הקטן גדול יהיה".

פרק א עוסק בכח תיקון המעשה שבחדש אדר (ובשנה מעוברת זוכים לחדשיים כדי להשלים כל מה שצריך), ומרחיב להתבונן שכל תקופה מארבע תקופות השנה כוללת שלשה חדשים המכוונים כנגד "בראתיו וצרתיו אף עשיתיו".

פרק ב, העוסק בשמחת הסודות – **שמחה** בגימטריא "**סוד הוי' ליראיו**" בגימטריא "**סוד העבור**" – מסביר כי סוד העבור הוא הקבוע הקוסמולוגי המתאם מערכות שנקלעו לאי-התאמה. גם בין איש ואשה, זקוקים מדי פעם להתאמה-מחדש על ידי חזרה לקטנות של חדש העבור – אמונה שבבחינת קטנות.

פרק ג נלמד שער "קטנות קודם לגדלות" בספר סוד הוי' ליראיו – סדר התפתחות הלימוד לפי פתגם רבי פינחס מקוריץ.

פרק ד משלים, לכבוד יום ה-**מקוה** בשנה, עוד התבוננות בכוונת המקוה לבעש"ט (בהמשך לכוונות המקוה שנתבארו באריכות ב"ואביטה" שבוע שעבר).

פרק ה הוא התבוננות מספרית מופלאה, הלומדת מהיחס הרמוז במלים "סוד הוי' ליראיו" מהי שמחה, מפשיטה את היחס הזה – שמתברר שהוא היחס העיקרי במודלים הקבליים – ומפתחת מתוכה את סדרת "מרבין בשמחה". העיסוק במספרים הוא סגולה נגד עצבנות, כפי שלימד ר' אשר פריינד זצ"ל, אך מי שקשה לו עם מספרים יכול לדלג על הפרק... העיקר שיגיע לפרק הבא!

פרק ו הוא התבוננות-חובה ב"צעטיל קטן" של רבי אלימלך, המומלץ לזמני הקטנות. האות ה בצעטיל קטן, שנדמית כמורכבת מכמה הוראות שהקשר ביניהן לא ברור, מתגלה כהדרכה לעבודה שבבחינת ארץ ישראל – כיבוש עממי כנען, שכנגד המדוות הרעות, ומתוך כך התבוננות-השגחה על העולם כולו דרך ארבע האמות של הארץ (ארבע אמות של הלכה).

א. "אף עשיתיו" – חדשי תיקון המעשה אדר קטן ואדר גדול

דרך זה יש שני אדרים. כשמברכים את החדש אומרים 'אדר א' ו'אדר ב', אבל בכתיבה הרבה כותבים 'אדר ואדר'. היות שיש פורים קטן ופורים גדול, אפשר גם לומר שאדר א' הוא בעצם 'אדר קטן' ואדר ב' הוא 'אדר גדול', כמו שנסביר. שוב, "זה הקטן גדול יהיה" – קודם צריך להיות קטן ואחר כך לגדול. גדלים

חדש טוב ושמח. היום ראש חדש אדר, החדש של חג פורים. השנה יש לנו שני אדר ושני פורים – פורים קטן בחדש הזה ופורים גדול בחדש הבא, "זה הקטן גדול יהיה". על

רואים עדיין את הגאולה ממש, יש לנו בטחון ושמחה שהיא בדרך. אם כן, ה"אף" נמתק על ידי אדר-פורים.

אדר-פורים – "אף עשיתיו"

אם כן, יש לנו אדר ופורים, ראשי תבות אף – "אף עשיתיו"^א, "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו". "אף" בא לרבות את האצילות במקום העשיה^ב, ויש לנו ריבוי רמזי "אף". עכשיו, בחדש אדר, צריך לכוון ש"אף" היינו ראשי תבות אדר – חדש מיוחד מאד, החותם את כל חדשי השנה מניסן – ו-פורים, החג המיוחד של אדר, "עד דלא ידע". אדר-פורים ממתיקים את ה"אף", "חייב איניש לבסומי בפורי'א, לשון המתקה"^ג.

משה רבינו אומר "יגרתו מפני האף". במתן תורה בזמן משה רבינו היתה כפיה דתית, "כפה עליהם הר כגיגית" (הר בגימטריא אדר, שייך למשה רבינו, שגם נולד וגם נפטר בז' אדר), ורק בפורים "הדור [לשון אדר] קבלוה" ברצון^ד. כל זמן שצריך כפיה דתית יש פחד – "יגרתו מפני האף". מה הפחד? שקבלת התורה לא תחזיק מעמד, כמו שבאמת קרה – מיד, אחרי ארבעים יום, חטאו בעגל. אבל אחרי "הדור קבלוה", בפורים, לא יהיה עוד פעם חטא העגל, אפשר כבר להיות שמחים. השמחה היא בעיקר מתוך בטחון שיהיה טוב, בגשמיות וברוחניות, עד ביאת ינון, גואל צדק, במהרה בימינו. אף על פי שיתמהמה, שלא

נרשם ע"י איתאל גלעד. לא מוגה. סעודת ר"ח אדר-א, לע"נ ר' ראובן מרנץ ע"ה. א' אדר ע"ט – כפר חב"ד.

א מגילה ז, ב.

ב בחינת עולם יג, לג.

ג ישעיה מג, ז.

ד לקו"ת בלק תחלת ד"ה "מי מנה" (סז, א ואילך) ובכ"ד, וראה סוד ה' ליראיו שער "ארבעה עולמות" פ"ה.

ה ת"א לשמות טו, כה.

ו דברים ט, יט.

ז שבת פח, א.

ישראל יהודי

כמה שוה יחד אדר-פורים? חשבון חשוב – ישראל. משהו עצמי ביותר, שאנחנו, עם ישראל, שוים אדר-פורים. יש ליהודי אף מיוחד. בפורים האף מתארך, ואם אין לך אף מספיק ארוך אפשר לקנות מסכה עם אף ארוך... אף ארוך הוא ארך אפים, ממתיק את כל הדינים, את כל האף. בכל אופן, אדר-פורים ראשי תבות אף וסופי תבות רם – רם על כל גוים הוי"^א – בגימטריא עמלק, אותו מנצחים-מוחים בפורים. הכל יחד – אדר-פורים – שוה ישראל. צירוף מאד מכוון.

במגלה לא מופיעה המלה ישראל, אלא רק יהודי, אבל יהודי משלים את ישראל^ב. ישראל נמצא בשם יהודי בהעלם. התורה מלאה ישראל, אבל במגלה – ששקולה כנגד התורה – מופיע דווקא יהודי, החל מ"איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני"^ג, וכך במשך כל המגלה, עד שבסוף "ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"^ד.

אמרנו הרבה פעמים עוד רמז ב"אף" – ראשי תיבות אין-פחד. אצלנו אסור לפחד משום דבר חוץ מהקב"ה, כמו שצוה לבעש"ט אביו, אבל לגוים – בענין המהפכה הרביעית – לא נורא שיהיה קצת פחד. אדרבא, מפחד היהודים הם מתגיירים. "כי נפל פחד היהודים עליהם" – על דרך הגורל שהפיל המן – ואז הם מתגיירים.

ח תהלים קיג, ד.

ט ישראל יהודי = 576 = 24 ברבוע.

י אסתר ב, ה.

יא שם ח, יז.

שלישיות חדשי בריאה-יצירה-עשיה

שוב, הסימן של "אף עשיתיו" מלמד שאדר הוא חדש של עשיה. לאיזו כוונה כללית מתאים שחדש אדר הוא חדש של עשיה דווקא? בחדשים האחרונים¹ דברנו על התקופות. יש בשנה יב חדשים – או, כמו בשנה זו, יג חדשים – וארבע תקופות, שבכל תקופה יש שלשה חדשים. עיקר 'רבע' השנה – ארבעה כיוונים, כמו דגלי המדבר – הוא ארבע התקופות. דברנו שסוד השנה בכלל הוא "עגולא ברבעא" – יב חדשים הם מעגל השנה, הנמצא בתוך רבע ארבע התקופות, שהוא יותר יסודי אפילו מהמעגל.

בתוך כל כיוון יש שלשה חדשים, כמו דגלי המדבר – שלשה שבטים. כל פעם שמגיעים לקצה של אחת הרוחות, קוי הרבוע, צריכה להיות תפנית חדה, של תשעים מעלות – התקופה נופלת, והיות שזו בחינת "קרן זוית" יש בה בחינת אין². במעגל אין קרן זוית, וממילא אין נקודות 'אין' – הכל המשכיות. אבל ברבע, כשמגיעים לסוף קו יש קרן זוית, 'אין', ולכן כתוב – מופיע אפילו בהלכה³ – שברגע שהתקופה נופלת צריך קצת להזהר ולהשמר, כי זו נקודת 'אין'.

אחת הכוונות הפשוטות של שלשת החדשים שבכל תקופה היא ראש-תוך-סוף. ראש-תוך-סוף במציאות העולמות התחתונים היינו בריאה-יצירה-עשיה. כלומר, בעצם בכל תקופה של שלשה חדשים, יש סדר של "בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו" (כאשר הכל הוא "לשמי ולכבודי").

שוב, אין שם 'ישראל' במגלה (כמו שאין שם ה' במגלה), אבל יש בה הרבה יהודים (יהודי הוא בעצם שם ה', כידוע⁴). מיהו יהודי? מי שכופר בעבודה זרה⁵ ומודה בה' אחד, יחיד ומיוחד, ומוכן למסור את נפשו על ה' אלקי ישראל בפועל ממש, כמו מרדכי היהודי.

חדש של עשיה

אם אדר-פורים רומז ל"אף עשיתיו", סימן שאדר הוא חדש של עשיה – צריך לעשות בו הרבה⁶. לא להסתפק ב"בראתיו", בחידושי תורה, וגם לא ב"יצרתיו", ביצירה טובה (ייצור כל מיני דברים, עיסוק באמנות) – בחדש אדר צריך להתעסק בעשיה, בתיקון, בתיקון המדינה. לא רק תיקון המדינה כאן, אלא תיקון 127 מדינות, "מהדו ועד כוש"⁷, כל מלכות אחשוורוש (הרומז לקב"ה – "מלך שאחרית וראשית שלו"⁸).

יש כאן חברה, כן ירבו, עם נסיון איך עובדים בהודו – איך עושים שם תיקון המדינה. אתמול, כשחזרו כמה חברה מהודו, אמרנו שהיום כוש היא לאו דווקא כוש ההיסטורית – אנחנו כאן באמצע, כאן המרכז, אבל בשביל להפוך את העולם נוסעים מזרחה להודו, וכנראה שכוש הוא הכיוון השני, שנוסעים לאמריקה, נוסעים הרבי. יש שני כיוונים, "מהדו ועד כוש", שארץ ישראל באמצע. צריך להתבונן למה אמריקה היום היא כוש? [כולם צחקו]. הנה, כנראה שזו לא שאלה קשה...

יב ראה באורך סוד הוי' ליראיו שער נ (שמחת פורים) פ"א.

יג מגלה יג, א.

יד רומז מובהק: אדר במספר קדמי = 806 = "אשר ברא אלהים] לעשות" (בראשית ב, ג), חותם מעשה בראשית.

טו אסתר א, א.

טז מאו"א מערכת אלף אות קפב (בשם המדרש).

יז ל' חשון עט; א' שבט ע"ט.

יח מאמרי אדה"ז הקצרים מגילה ד"ה "ענין מה בין חסידיו" עמ' שדמ; פלח הרמון ד"ה "בראשית ברא" הא' ד, ב. ראה זהר ח"ג קכ, א.

יט הגהת הרמ"א לשו"ע יו"ד קטז, ה.

הבריאה. אחר כך חשון הוא כבר "יצרתיו" וכסלו, כמו שנסביר, הוא "אף עשיתיו" – בחינת עשיה, סוף תקופת תשרי.

אחר כך יש פניה חדה, ומתחילה תקופת טבת. טבת הוא ה"בראתיו" של התקופה הזו, שבט ה"יצרתיו" ואדר ה"אף עשיתיו". בשנה מעוברת, כמו השנה – שבע פעמים מתוך תשע עשרה שנה, מחזור קטן – אדר נכפל, יש שני אדרים, קטן וגדול. ממש "אף עשיתיו" – "אף" גם לשון ריבוי, שהעשיה כאן כפולה ומכופלת, אדר כפול. ידועים דברי הרב¹²⁹ שיש ששים ימי שמחה כדי שכל הדברים הלא רצויים יתבטלו בששים. צריכים כפול ימי שמחה, אבל לפי המוסבר כעת – זהו גם זמן כפול של עשיה מהנצרך בדרך כלל, מתנה גדולה מן השמים. כנראה הא בהא תליא. בישיבות יש 'זמן' – לא הספקנו לגמור את הגמרא שהיה צריך, יש עוד חדש, אולי תספיקו לגמור את הפרק. כשלומדים בעיון מספיקים בזמן אחד פרק. רואים שצריך הרבה זמן בשביל לעשות, לשכלל (לתקן את המדינה) – צריך חדשים ב"שנה תמימה".

אחר כך מגיע שוב חדש ניסן, חדש האביב, יש מאין – חדש של בריאה. היצירה של האביב היא חדש אייר, חדש יצירתי, ספירת העומר, יצירת מדות טובות (עולם היצירה הוא עולם המדות). העשיה של תקופת ניסן היא חדש סיון. למה עשיה? חדש סיון הוא חדש של "הלכה למעשה", התורה היא לא תיאוריה אלא "הליכות עולם לוי"¹³⁰ – "אל תקרי הליכות אלא הלכות"¹³¹ – החוש של סיון הוא הליכה, למעשה. לפני קבלת התורה בסיון אמרנו "נעשה ונשמע"¹³². זו גם השייכות

יש מאין; יש מיש; שכלול הקיים

מהם בריאה-יצירה-עשיה? בריאה היא יש מאין, יצירה היא יש מיש, ועשיה היא שכלול היש¹³³ (כתרגום "ויכלו"¹³⁴, "ואשתכללו"):

כל תקופה מתחילה 'יש מאין', כי היתה תפנית, קו חדש, כיוון חדש.

באמצע אני כבר בתוך היש, וצריך ליצור דברים חדשים יש מיש – לקחת אדמה ולעשות ממנה כלי חרס יפה (אחר כך, כדי לטהר אותו, צריך לשבור אותו¹³⁵, זה נאך א מעשה, עוד ענין), ואז יש לי כבר משהו שנעשה.

אמרנו שהעשיות של אדר קשורות למדינות, מדיניות, "שבע ועשרים ומאה מדינה". יש איזה בסיס, אבל הוא לא משוכלל, לא מתוקן. "אשר ברא אלהים לעשות"¹³⁶ היינו לתקן¹³⁷ – לא לעשות יש אחר. ביצירה לוקחים יש ומחזירים אותו לכבשן האש כדי להוציא ממנו כלי חדש, אבל החידוש הוא 'יש מיש', בכפוף לחוק שימור האנרגיה והחומר – אין פה אינפוט של חומר חדש, אנרגיה חדשה, אלא רק שינוי צורה. זהו עולם היצירה. בעולם העשיה כבר קיים איזה יש, אבל הוא לא משוכלל, לא מתוקן, הוא מקולקל – המכונה מקולקלת, המדינה לא עובדת, היא צולעת. מהי עשיה, תיקון המדינה? לתקן את הקיים, ולא סתם לתקן אלא לעשות אותו יפה, לשכלל.

פירוט שלישיות החדשים

אם נתחיל מתשרי – תשרי הוא "בראתיו", מתאים, חדש של בריאת אדם הראשון. "כל הנקרא בשמי ולכבודי", בנין המלכות, תכלית

כ ראה סוד ה' ליראיו שער "ארבעה עולמות".

כא בראשית ב, א.

כב ראה שיעור בכש"ט אות ב – נדפס ב"ואביטה" תרומה.

כג בראשית ב, ג.

כד בראשית רבה יא, ו (ובכ"ד); פסיקתא רבתי; זוהר ח"א

מז, ב.

כה שיחת ש"פ משפטים (ב) תשנ"ב.

כו חבקוק ג, ו.

כז מגלה כח, ב.

כח שמות כד, ז.

”ונפל בלבם עצה טובה” – לקום ולהלחם בחירוף נפש.

”המעשה הוא העיקר”¹⁷ תלוי בנו, ולא באף אחד אחר – ”עשו כל אשר ביכלתכם”¹⁷. זו דרך הרבי, דרך של עשייה. אם כן, הרבי שייר דווקא לחדשים אלה – החדש האחרון של כל תקופה, המעשה שלה – כסלו, אדר, סיון ואלול. העיקר הוא אדר, שמתחלק לשנים, לתת לנו ששים ימים רצופים לתקן את המעשים, לתקן את המדינה, ”אף עשיתיו”. באדר ”מרבין בשמחה” – עיקר השמחה הוא שמחה של מצוה, וכל המצוות שלנו הן מצוות מעשיות, אז בעצם זו שמחה של עשייה.

ב. סוד העבור: הקבוע הקוסמולוגי כסגולת שלום בית סוד העבור – מעלת העברי

שבע פעמים בתוך ”מחזור קטן”, של יט שנים, נוסף חדש העיבור – זהו ”סוד העבור”¹⁷. בקבלה עצם המושג ’עיבור’ הוא עולם העשייה, לעומת יניקה שהיא יצירה ומוחין שהם בריאה. אפשר לחשוב שכאשר אתה נמצא בעיבור אתה לא עושה שום דבר – רק שוחה במי השפיר, חי את הגן-עדן שלך, ומחכה להולד. יש משהו בעיבור שהוא דווקא המצב של העשייה בחיים, כמו ”אברם העברי”¹⁷.

קודם אמרנו שאנחנו ישראל ויהודים. יש לנו עוד שם – אנחנו עברים. אברהם הוא עברי, יוסף הוא עברי, וכולנו עברים. גם בתנ”ך, השפה שאנחנו מדברים עכשיו, נקראת יהודית או עברית. היום מקובל שיהודית היא אידיש, סימן שבשביל להיות יהודי צריך גם לדבר אידיש – ’דו ביסט א איז [אתה יהודי]?

לאדר: בסיון, למרות קבלת ה”נעשה ונשמע”, היה צורך בכפיה דתית, ”כפה עליהם הר כגיגית”, כקושיא הידועה של תוספות¹⁸. אלה שתי בחינות. תירוץ אחד ידוע הוא שקבלנו תורה שבכתב והכפיה היתה על תורה שבעל פה. בכל אופן, גם בסיון היתה עשייה, אבל התיקון המלא של העשייה הוא עכשיו, באדר. אחר כך מתחיל הקיץ, תקופת תמוז. תמוז

הוא בריאה. בריאה יש מאין היא גם תהו (חושבנא דדין כחושבנא דדין), לכן אז היה חטא העגל ושבירת הלוחות. חדש אב הוא היצירה של הקיץ. גם בו היה חטא – חטא המרגלים, סבת חרבן בית המקדש, היצירה המופלאה של עם ישראל. מה החוש של חדש אלול בספר יצירה? חוש התיקון, לכן עושים תיקונים בחדש אלול. יש כמה שמות לחוש של אלול בספר יצירה – חוש המעשה או חוש הניצוח, אבל המשמעות היא שחדש אלול הוא חדש של תיקון, תיקון כל המעוות, כל הקלקולים, תיקון החטאים בתשובה. זהו גם המשל הידוע, עליו תמיד מדברים בחדש אלול – מכונת כביסה מקולקלת, זורקים או מתקנים? באלול צריך לתקן, לא לזרוק.

נחזור לכסלו: כמו שחוש העשייה של אלול נקרא גם ניצוח, גם חדש כסלו הוא חדש של בטחון, של נצחון. כסלו לשון בטחון, ובו נצחון החשמונאים. שוב, בשביל מה בטחון? חדש כסלו הוא החדש של בטחון פעיל. יש בו גם בטחון סביל – חוש השינה, הולכים לישון (כמו חזקיהו המלך¹⁹) – אבל בעיקר חוגגים את נצחון החשמונאים, שענינם בטחון פעיל, עשייה בפועל, לא לכוון כוונות. מה כתוב במגלת אנטיוכוס, כפי שהארכנו השנה²⁰?

לב ע"פ אבות פ"א מי"ז.

לג שיחת כ"ח ניסן תשנ"א.

לד כתובות קיב, א (ובכ"ד).

לה בראשית יד, יג.

כט שבת פח, א ד"ה "כפה".

ל פתיחתא דאיכה רבה פ"ל (ובכ"ד).

לא התוועדות "זאת חנוכה" פ"ב.

את הספר סוד הוי' ליראיו – לא שרצינו לדעת סודות, רצינו פשוט להיות שמחים. **סוד הוי' ליראיו**, בגימטריא שמחה, הוא סגולה לשמחה. אם כן, **"הוי' ליראיו"** בגימטריא **העבור** – **"סוד הוי' ליראיו"** שוה **סוד העבור**, משהו מופלא.

יש עוד ביטוי חשוב ששוה אותו מספר. אפשר לפרש **"מרבין בשמחה"** – שצריך הרבה גימטריאות של **שמחה**. יש לנו כבר שני סודות, **שמחה** היא **"סוד הוי' ליראיו"** והיא **"סוד העבור"**. יש עוד הרבה דברים ששווים **שמחה**, אבל לענינו יש עוד ביטוי חשוב – **"אור עולם"**¹⁷. **"ליהודים היתה אורה ושמחה"**¹⁸ – **שמחה** הולכת יחד עם אור, עם אורה, וזהו **"אור עולם"**, אור לעולם ועד ואור שהופך את ההעלם וההסתר של העולם לאור גדול, **"העם ההלכים בחשך ראו אור גדול, ישבי בארץ צלמות אור נגה עליהם"**¹⁹.

סוד העבור – הקבוע הקוסמולוגי

מהו סוד העבור? יש שתי מערכות שאמורות להיות תואמות אחת עם השניה, ופתאום מגיעים למצב שיש אי-סנכרון ביניהן וצריך לעשות משהו לתיקון המצב – לייצב, להחזיר את המצב לתקנו, ששתי המערכות תעבודנה טוב יחד. מה הן שתי המערכות אצלנו? השמש והירח, הזכר והנקבה. סוד העבור הוא פשוט שלום בית. מתחתנים, אבל פתאום לא הולכים באותו קצב – השמש הולכת ככה והירח ככה, ופתאום הקצב לא תואם ומאבדים את הסנכרון ביניהם. אז האביב לא חל באביב – אם לא נעשה משהו, sos, לתקן את המצב, פתאום יהיה פסח בחורף.

רייד [דבר] אידיש'. זו השפה של האידי. בכל אופן, שפת העברי היא עברית – לשון עיבור. יש משהו דווקא בעיבור שאתה יכול פתאום להושיט את היד לכיס, להוציא "ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר"¹⁷, ולקנות את ארץ ישראל, כאברהם אבינו. דווקא לעברי יש משהו עובר לסוחר. "ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני [הסוחר]"¹⁸ אז בארץ"¹⁹ – בהיותו עובר, עברי, הוא יכול לעשות מסחר עם הכנענים. כמו שנסביר בהמשך, הראשון והעיקרי בשבעת עממי כנען, שכולם נקראים על שמו, הוא הכנעני **הכנעני** בגימטריא **אדר** – יש משהו באדר בו גם נלחמים בכנעני ויורשים אותו וגם עושים אתו מסחר, "עבר לסחר". הכל במצב של עיבור, סוד המעשה.

שמחת הסודות

שוב, הסוד הכי גדול בתורה הוא **סוד העבור**, ששוה בגימטריא – כפי שדברנו הרבה פעמים – **שמחה**. **סוד העבור** שוה **שמחה**, כי "אם הבנים שמחה"²⁰. כמו שמדברים תמיד, היא לא שמחה רק כשהיא יולדת – היא שמחה גם כשמתחתנת, כשמתכוונת ומתכוונת להכנס להריון, עוד יותר שמחה כשנמצאת בהריון, ועוד יותר שמחה כשילודת את הזרעא חייה וקיימא, את הבן והבת. בכל אופן, האם שמחה החל מהעבור, לכן **סוד העבור** שוה **שמחה**.

"מרבין בשמחה" – איזה עוד סוד שוה **שמחה**? מה הגימטריא העיקרית שלנו לשמחה מאז ומתמיד? **"סוד הוי' ליראיו"**²¹. לכן כתבנו

לו שם כג, טז.

לו ראה רש"י לבראשית לח, בובכ"מ.

לח בראשית יב, ו.

לט תהלים קיג, ט.

מ שם כה, יד.

מא ישעיה ס, יט-כ.

מב אסתר ח, טז.

מג ישעיה ט, א.

אדר קטן

מה אני יכול ללמוד מהענין בעבודת ה' יתברך בכלל? אמרנו קודם כלל גדול, שאדר א' הוא קטן. יש לאדר א' יום אחד יותר מאשר לאדר ב' – הרי אדר א' הוא תמיד שלשים יום ואדר ב' הוא רק **כט** יום, חדש חסר – ואף על פי כן הוא הקטן, פורים קטן, ואדר ב' הוא הגדול, פורים גדול. אמרנו קודם שגם לגבי עצם החדש, אדר א' הוא 'אדר קטן' ואדר ב' הוא 'אדר גדול'.

נאמר רמז כדי לזכור זאת: **אדר קטן** שוה 364, **יעקב-יעקב, יד-דוד** פעמים **הוי'** (כל **יעקב** הוא ז' פעמים **הוי'**), מספר חשוב. מיהו יעקב? אם נבין מיהו יעקב נבין מה ענינו של אדר קטן. **אדר גדול** שוה 248, **אברהם** אבינו. **אדר גדול** יותר מובן, הוא שוה **אברהם**. קודם אמרנו על "ויעבר אברם בארץ" שהוא עיבור ומעשה, אבל הוא גדול – "האדם הגדול בענקים"^ט, "לך הוי' הגדלה"^י היינו החסד, "חסד לאברהם"^י. באדר גדול צריך לעשות הרבה חסד – "כל הפושט ידו נותנים לו"^י, צריך לתת הרבה. גם עכשיו צריך לתת, אבל יותר בקטן – כל מה שיש עכשיו הוא קטן. אם הקטן הוא כדבעי למהוי אחר כך יהיה גדול מאד, באדר הגדול.

שוב, **אדר גדול** שוה **אברהם**, "האדם הגדול בענקים". מי נקרא קטן? יעקב. אמרנו שעולה **דוד** פעמים **הוי'** – שניהם נקראו קטן^י, דוד הקטן^י ויעקב הקטן. אם כן, אדר קטן הוא יעקב ("ויעקב יעקב" הוא קטן-קטן...). איך אני

מה עושים? צריך להכניס למשוואה קבוע – שנקרא במדע קבוע קוסמולוגי (cosmological constant). גם לאיינשטיין היתה בעיה, אך אחר כך הוא הבין שהיתה לו טעות. כדי להשוות את המערכות צריך להכניס קבוע קוסמולוגי לתוך המערכת, כדי שדברים ישתוו. ברגע שגילו שהיקום מתפשט איינשטיין לא היה זקוק לו. הוא הכניס אותו כדי שהעולם יהיה יציב, יהיה במנוחה, כדי ליישר את ההדורים, אך ברגע שגילו שהעולם מתפשט הוא אמר שעשה את טעות חייו. אבל היום זקוקים לו שוב, בשביל כל מיני תופעות אחרות, סתירות שישנן במדע. חושבים שהיום המדענים יודעים הרבה – באמת יודעים הרבה – אבל ה"לא ידע" שלהם הוא פי כמה וכמה, כפי שהם עצמם אומרים. הסתירות שיש בין התיאוריות השונות, כמו בין המכניקה הקוואנטית לבין תיאורית היחסיות הכללית של איינשטיין (זו רק דוגמה אחת מתוך עשרות ומאות). אלה סתירות שלא ניתנות, נכון להיום, לישוב, וכדי ליישב את המערכות גם היום – תסתכלו, מהדברים הכי חשובים במדע היום – יש את הקבוע הקוסמולוגי, שצריך להכניס אותו כדי לעשות איך שהוא שלום.

שוב, סוד העבור הוא חוש מתי שני הדברים לא עובדים יחד, וכדי להחזירם למצב תקין צריך להכניס עוד משהו. הווארט הוא שהקבוע הקוסמולוגי הוא חדש העיבור, אדר א', שאנחנו רוצים להבין משמעותו ב'עבודה'. אין כאן המקום להאריך, רק אמרנו זאת כי הוא סוד העבור. הסוד שלפעמים, שבע פעמים בתשע עשרה שנה, צריך להכניס עוד חדש בתוך העסק, כדי שיצא מושלם בסוף, מכוון, כדי שיהיה שלום בית, שלום בית בין השמש והירח, וממילא תהיה שמחה בבית.

מד יהושע יד, טו.

מה דהי"א כט, יא.

מו מיכה ז, כ.

מז שו"ע או"ח תרצד, ג.

מח ראה חולין ס, ב.

מט ש"א יז, יד: "דוד הוא הקטן".

נ בראשית כז, טו: "יעקב בנה הקטן".

ג. קטנות קודם לגדלות – אותיות-צירוף-פירוש-גמרא- קבלה

תחלת הלימוד באדר א: שער קטנות קודם לגדלות

אמרנו שסוד העבור בגימטריא "סוד הוי" ליראיו". יש ששים ימי שמחה, בגימטריא "סוד הוי" ליראיו". אמרנו שיש ששים ימים בסוף ה'זמן' כדי להספיק לגמור את הפרק בגמרא, אבל יש תלמידים שכבר אין להם כח, אז נותנים להם ששים ימים רצוף ללמוד "סוד הוי" ליראיו" בסוף ה'זמן' – זהו ה"מרבין בשמחה" עבורם.

מאיזה פרק צריך להתחיל? יש בספר חמשים שערים, לא ששים, ומאיזה שער צריך להתחיל? ["עבדו את הוי" בשמחה"]. האחרון הוא שער על פורים עצמו, אבל הוא בהמשך. עם מה להתחיל באדר-א? שער "קטנות קודם לגדלות". הסוד של "קטנות קודם לגדלות" הוא סוד העבור, סוד אדר א', שהוא קטן אבל "זה הקטן גדול יהיה". נלמד קצת באותו שער, נתחיל.

שלבי הלימוד – מאותיות לקבלה

בשער "קטנות קודם לגדלות" הבאנו פתגם של רבי פינחס מקוריץ¹¹, שהשתמש בביטוי הזה והדגים אותו בנושא של חינוך – איך מחנכים ילד:

הוא אומר שקודם צריכים ללמד אותו אותיות האלף-בית.

אחר כך צריך ללמד אותו צירוף – איך לצרף את האותיות למלים, כלומר, ללמד אותו קריאה.

יודע שהוא קטן? חוץ מכך שכתוב "מי יקום יעקב כי קטן הוא"¹², הוא עצמו אמר "קטנתי מכל החסדים"¹³. איזה חסדים? חסדי אברהם. אני קטן, אני חסד קטן – סבא שלי היה חסד גדול ואני חסד קטן. שוב, אדר קטן שוה יעקב-יעקב ו-אדר גדול שוה אברהם – שניהם מעשה, אבל הראשון בקטן והשני בגדול.

חדש העבור – חזרה לקטנות

אמרנו שרוצים להבין את הנקודה של הקבוע הקוסמולוגי ב'עבודה': מה צריך להכניס כדי להתאים את המערכות? קטנות. שוב, יש בעיה בין האיש והאשה, הם לא מעוניינים בה, הם רוצים שלום – אבל הם לא נעים באותו קצב, כמדובר אצלנו באריכות¹⁴. מה צריך לעשות? מה צריך להכניס למערכת כדי להשוות ביניהם? קטנות, קטנות דקדושה. מהי קטנות דקדושה? אמונה. עוד חדש, נעשה חופש – הזוג שלנו – חופש של קטנות, נחזור להיות קטנים, ילדים, עוברים. אפשר אחר כך להוולד, והכל יסתדר – הכל יהיה בסדר. קטנות קודם לגדלות.

[למה אמונה היא קטנות?] רבי נחמן אומר שאם אפשר לקלקל צריך להאמין שאפשר לתקן¹⁵. זו אמונה, לא מביניים. זהו סוג קטנות אחד, סוג אחד חשוב של אמונה – יש הרבה אמונות. וכאן עיקר האמונה שעל ידי עשייה, הגם שאתה בעיבור, אפשר לתקן. מהו עיבור? אני חולם, לא יודע אפילו אם אני קיים, אבל תוך כדי העיבור אני עושה הרבה דברים, עושה מבצעים, נוסע להודו. אני חולם, אבל לא משנה – אני פעיל, עובר פעיל, האמא מרגישה שאני שם, ב"ה.

נה אמרי פנחס את תתשכ: "לעולם הקטנות קודם לגדלות. וזה הדרך בלמוד התורה, כי מלמדים אותיות ואח"כ הצרף ואח"כ הפרוש ואח"כ גמרא ואח"כ קבלה כדרך העולמות אבי"ע מלמטה למעלה".

נא עמוס ז, ב-וה.

נב בראשית לב, יא.

נג ראה שכינה ביניהם פ"ז (ובכ"ד).

נד לקומ"ת קיב.

גמרא, שהיא כבר בחינה של מבין דבר מתוך דבר, היא עולם הבריאה – יש בה ממד של יש מאין. הבנת דבר מתוך דבר היא חידוש יש מאין – עיקר השכל. קבלה, כמו שכתוב בפירוש באריז"ל¹, היא אצילות.

מקרא-משנה-גמרא-קבלה

במקום אחר כתוב משהו דומה: האריז"ל כותב², ומובא גם בתניא³, ששרש כל התורה באצילות, אבל כל בחינה בתורה מתפשטת לעולם אחר. המקרא – התנ"ך, ולימוד התנ"ך – יורד עד עולם העשיה, עד "אף עשיתי". צריך הרבה מקרא ב"אף עשיתי", ומה המקרא? מגלת אסתר. משנה היא עולם היצירה, הלכה. תלמוד הוא בעולם הבריאה וקבלה באצילות.

שני האחרונים זהים, והשוני במלים הוא בעולמות יצירה-עשיה – משנה כנגד פירוש ומקרא כנגד צירוף. כלומר, מקרא הוא לקרוא את המלים נכון. מה היה עיקר לימוד המקרא אצל דרדקי? לקרוא נכון את הפסוקים, לצרף את האותיות נכון, עם הניקוד וגם עם הטעמים. מאיזה כח בנפש בא הצירוף? דווקא מחכמה – "מצרף לחכמה"⁴. פירוש בא מבינה, אבל רק חיצונית הבינה. פנימיות הבינה – "נבונים" לא אשתכחו"⁵ – היינו "מבין דבר מתוך דבר", כמו שכותב רש"י בפירושו⁶. אפשר להבין פשוט, אבל אתה לא מבין דבר מתוך דבר.

אחר כך צריכים ללמד אותו פירוש, דהיינו ללמוד פסוקים עם פירוש רש"י וכו', שיבין את פשוט המקרא ופשוט כל מה שהוא לומד.

השלב הבא הוא ללמד את הילד גמרא. מה ההבדל בין פירוש לגמרא? חוץ מלימוד הגמרא שאנחנו מכירים, גמרא היא סברא. פירוש היינו כמו שכתוב על בצלאל⁷, כפי שנקרא בקרוב בתורה, שחכמה היינו מה שאדם לומד מרבו, וגמרא היא כבר סברא, שמבין דבר מתוך דבר – שהוא מעמיק ומבין דברים שלא כתובים בפירוש. פירוש, כשמו כן הוא – חוץ מפירוש-משמעות הדברים, היינו גם מה שכתוב במפורש. גמרא, אם כן, היא לא מה שכתוב בפירוש, אלא דבר שצריך להבין לבד – מבין דבר מתוך דבר.

אחרי גמרא הוא גדל עוד יותר, ואז הוא לומד קבלה. אלה המלים שלו – אותיות, צירוף, פירוש, גמרא, קבלה.

ההקבלה לעולמות אבי"ע

הוא כותב שהם כנגד העולמות: צריך להתחיל מעולם העשיה, שהוא הקטנות דווקא. השנה קטנות עולם העשיה מתחילה באדר א', קטנות ממש, אדר קטן. אבל מה – כמה מלים אמרנו? חמשה דברים, שהוא אומר שכנגד ארבעת העולמות. איך הוא מקביל? הוא לא מחשיב את האותיות כאחד העולמות. הוא אומר שעולם העשיה – העיבור שלנו, "ויעבר אברם בארץ... והכנעני אז בארץ" – הוא צירוף, עולם הצירופים, בו אתה לומד לצרף אותיות.

עולם היצירה הוא הפירוש – שאתה מבין את פירוש הדברים, ויכול לקבל בהבנה ישר מפי הרב.

נז פ"ח שער הנהגת הלימוד פ"א.

נח שם.

נט פ"מ בהגהה ואגה"ק פכ"ו.

ס ע"פ משלי יז, ג; שער היחוד פ"ג (קמד, א); מאמרי אדה"א קונטרסים עמ' תקמז ואילך; שם נ"ך עמ' קכ ועוד.

סא עירובין ק, ב.

סב ראה רש"י לדברים א, יג ועוד (ע"פ חז"ל בכ"ד).

נו שמות לא, ג (וברש"י שם).

גופא המדרגה הכי גבוהה של הקבלה, קבלת הבעש"ט (שעל גבי קבלת הרמ"ק וקבלת האריז"ל), כמו שמסביר רבי אייזיק¹⁰.

ב"סוד הוי' ליראיו" הסברנו שהאותיות באות מעצם הנפש או מהיחידה שבנפש, שלמעלה מכל הארבעה, אבל הן מתגלות ומתבטאות בהתחלה – הגדלות של כל הגדלות יורדת עוד יותר מטה ומתבטאת לפני הכל, בזיהוי האות **א** ועד לקריאת "קמץ אלף אָ" (שבעצם הוא הכנה לצרוף). ידוע הרמז שלנו ש"קמץ אלף אָ" (עם הניקוד קמץ, שעולה 16) שוה **משיח**. קודם כל שותלים בלב הילד את המשיח, מגלים את ניצוץ משיח שבו. כתוב שמשיח הוא היחידה שבנפש¹¹, ויותר, ה"יחידה ליחדך"¹², עצם הנפש (עצם זיהוי האות **א**, עוד לפני "קמץ אלף אָ") – אבל הוא יורד לתכלית הקטנות.

א-ב – קטנות-גדלות – ארוך-ברוך

צריך להבין מהי קטנות. אם המערכות לא מקבילות נכון – קבלה לשון הקבלה¹³ – צריך להוסיף עוד משהו, עוד חדש, עוד קבוע, שהוא קטנות דווקא. מה יותר גדול, **א** או **ב**? בשבת זו, כשברכנו את החדש, איך אמר בעל-התפלה? מישהו זוכר? אפשר לומר 'אדר ראשון', איך הוא אמר? מי היה פה חזן? מישהו היה בבית כנסת בכלל? אצלנו הוא אמר 'אדר א', לא יודע איך הוא אמר במקום אחר... אם כן, זהו חדש אדר א'. מה הוא יאמר בחדש הבא, אם הוא יהיה עקבי? חדש אדר

סו מאמר השפלות והשמחה פע"ב. מבואר בטבע היהודי מאמר "המודעות העתידית" עמ' 7 ואלו; בעתה אחישנה פ"א ובכ"ד.

סז ראה ספר הליקוטים משפטים פכ"א; סוד ה' ליראיו, תפלה קודם הלמוד פ"ו הערה ל.

סח הושענא ליום ג.

סט ראה הקדמת סוד ה' ליראיו הערה סו, ובהרחבה בשיעורים בסוד ה' ח"א עמ' נג ו-רעח.

שוב, הצירוף, אף על פי שהוא הכי נמוך, בא בנפש מהחכמה. החכמה מצרפת, כמפורש גם בתניא¹⁴. כלומר, חכמה יורדת יותר למטה – "כל הגבוה למעלה ביותר יורד למטה ביותר". חיצוניות הבינה היא הכח להבין את הפשט, את חיצוניות הדברים. אחר כך מגיעים לפנימיות הבינה, התלמוד, מבין דבר מתוך דבר, להיות נכון. אחר כך מגיעים לפנימיות החכמה. קבלה היא "השתחוה להוי' בהדרת קדש"¹⁵ (ראשי תבות **קבלה**¹⁶) – בטול, השתחואה, זו פנימיות החכמה. חיצוניות החכמה יורדת ונותנת לך כח לצרף נכון את האותיות, והוא סוד "אבא יסד ברתא" ("הוי' בחכמה יסד ארץ"). אם כן, יש כאן חותם המתהפך – חכמה (פנימיות), בינה (פנימיות), בינה (חיצוניות), חכמה (חיצוניות).

אצילות	קבלה	קבלה	פנימיות חכמה
בריאה	גמרא	גמרא	פנימיות בינה
יצירה	פירוש	משנה	חיצוניות בינה
עשיה	צירוף	מקרא	חיצוניות חכמה

שרש האותיות בעצם הנפש

מה לגבי עצם האותיות? הוא כתב שמתחילים מאותיות, אבל לא הסביר בפירוש מה מקומן. העשיה היא תיקון-צירוף נכון. כשעולים מלמטה למעלה, מגיעים לפירוש בעולם היצירה. השלב הבא – גמרא בעולם הבריאה. עוד שלב – קבלה בעולם האצילות. הייתי יכול לפרש, כדברי הרבי בקונטרס "ענינה של תורת החסידות", שיש למעלה מאצילות עוד מדרגה – יחידה, א"ק – חסידות. אבל וודאי כוונתו – כמו אצל הראשונים, שלא חלקו בין קבלה לחסידות – שחסידות היא

סג אגה"ק ה.

סד תהלים כט, ב; צו, ט; דה"א טז, כט.

סה שער הפסוקים תהלים פרק ק.

מהדפוס, כך שצריך לומר משהו משמו). הוא נקרא ברוך – נכד ה"ברוך טעם" מצד אמו – אבל כנראה קשור גם לרבי ברוך ממעז'יבוז', כי הוא טיפוס של "ארור המן". תקראו ב"ואביטה" את המשל שלו על ההבדל בינו לבין אחיו הגדול, והמפורסם ממנו, רבי יחזקאל משינאווא – משל על הר, בגימטריא אדר. בכל אופן, קוראים לו ברוך, והוא טיפוס של "ארור המן". לא יכול להיות יותר להסתלקותו יותר מ-א' אדר א'. זו קטנות קודם לגדלות – ארור קודם לברוך, שמאל קודם לימין, "סור מרע" לפני "עשה טוב", הסדר הפשוט.

לימוד גמרא וחסידות בתומכי תמימים

נאמר משהו לבחורים כאן: איך היה מקובל בישיבות תומכי תמימים – כל הישיבות שלנו הן סניפי תומכי תמימים – לחלק בין נגלה וחסידות? שליש ושני שלישי. למדו 12 שעות ביממה ("חציו לה"²⁴⁴), שמונה שעות למדו גמרא וארבע שעות למדו חסידות. בשבת היה הפוך – שמונה שעות למדו חסידות וארבע שעות למדו נגלה, גמרא או הלכות שבת (נאמר גמרא, כל לימוד בעיון נקרא גמרא).

מה היחס בין חסידות לגמרא? 488 ו-244, יחס של "שלם וחצי". כלומר, אם לומדים גמרא-חסידות אפשר לפרש בשני אופנים שונים, שני ראשים, בדיוק ההבדל בין ימות החול לשבת: יש ראש שאומר שבשביל חסידות אחת צריך שתי גמרות, היות ש-חסידות שוה פעמיים גמרא. בשביל להשוות את המערכות – כמו שאמרנו קודם, שלא יהיה פער – צריך ללמוד פעמיים גמרא כנגד פעם אחת חסידות. זהו ראש של חול. ראש של שבת הוא הפוך, צריך להבין ש-חסידות שוה פעמיים גמרא, ולכן צריך

ב'. מה אני לומד מזה? שהיחס בין א ל-ב הוא קטנות וגדלות – א היא קטנות (ודווקא "קמץ אלף א" הוא משיח) ו-ב היא כבר גדלות.

שואלים תמיד למה התורה פותחת ב-ב ולא ב-א. התשובה^ע שאם התורה היתה פותחת ב-א היה יכול להיות לשון ארור, לכן היא פותחת ב-ב, כדי שיהיה לשון ברוך. איזה ארור ואיזה ברוך? יש אנשים שמעדיפים לפתוח בארור, כמו בפורים. מהם א ו-ב בפורים? לא יודע אם החזן התכוון לכך, אבל כשהוא אמר "ראש חדש אדר א' יהיה ביום..." היה עליו לחשוב ש-א היא ארור. איזה ארור יש באדר? "ארור המן". אדר ב, בו חל פורים, הוא כבר "ברוך מרדכי". באמת הם שוים אותו דברף כידוע, בגימטריא אמונה פשוטה (502), קטנות גמורה. אנחנו כל הזמן בקטנות מוחין, עושים גימטריאות – קטנות. כמה שהגימטריא יותר מתוחכמת – יותר קטנות.

שוב, א קודם ל-ב, על דרך "שמאל דוחה [קודם ל]וימין מקרבת"^{עא}, "שמאלו תחת לראשי [קודם ל]וימינו תחבקני"^{עב}. "שמאלו" היינו "ארור המן", ו"תחת לראשי" היינו שעם ה"ארור", האתכפיא, אני מרים את המוחין שלי – אני גדל, ואז יכול לומר "ברוך מרדכי", "ימין מקרבת". התורה מתחילה ב-ב – כמה שנחמד ושמה "ארור המן", רוצים לפתוח בברכה, "ברוך מרדכי". התורה מתחילה ב-ב, שנדע שמרדכי ברוך, ונבין מעצמנו שהמן ארור, בפרט אם נעשה את הגימטריא ש"ברוך מרדכי" שוה "ארור המן".

היום היארציט של רבי ברוך מגארליץ, הבן של ה"דברי חיים" מצאנז (החוברת "ואביטה" – בה מסופר השבוע אודותיו – טרם יצאה

ע בראשית רבה א, י.

עא סוטה מז, א; זהר ח"ג קעז, ב.

עב שה"ש ב, ו.

חמש טבילות

יש כוונה שכתובה בכתר שם טוב ויש בסוף הסידור, מובאת מפרי הארץ, כוונה יותר מתומצתת. יש בה חמשה שלבים, שצריך לכוון בחמש טבילות.

הזכרנו את רבי חיים מצאנז – הוא היה מרבה לטבול, הרבה פעמים ביום. היות שהיום יום ה-**מקוה** של השנה אפשר לטבול הרבה פעמים, מכאן ישר למקוה. כמה פעמים הכהן הגדול היה טובל ביום אחד חמש פעמים – גם אנחנו יכולים. איזה יום הכי מתאים לטבול חמש פעמים? אני לא מתכוון לעשות זאת בעצמי... בכל אופן אני אומר (בשביל החברה הצעירים). מה היום הכי מתאים ללכת למקוה חמש פעמים, כמו חמש טבילות של יום כיפור? היום, **יום המקוה**.

כתבנו שם שתפלה וטבילה הן לשון נופל על לשון – כל טבילה היא תפלה, "תפלה לאל חי"¹⁵. התפלה הראשונה היא תפלת ערבית – עדיין לא התפללנו, אפשר קודם לרוץ למקוה. יש כאלה שבראש השנה רצים למקוה לפני תקיעת שופר. גם עכשיו אפשר לפני ערבית – נראה אם משהו יספיק – לרוץ קודם למקוה, ולא לאחר לתפלה. זו טבילה ראשונה, כנגד תפלה ראשונה. מחר יש ארבע פעמים לעשות זאת – שחרית, מוסף, מנחה, נעילה.

כוונות הבעש"ט למקוה

נאמר את השמות והגימטריאות בחמש הכוונות של חמש הטבילות:
הכוונה הראשונה היא שם **קנא**, בגימטריא **מקוה**. כמו שידוע מהרבי הרש"ב, שבבית

ללמוד פעמיים חסידות כנגד גמרא אחת. בכל אופן, הכל קשור לקטנות קודם לגדלות. שכולם ילמדו את שער "קטנות קודם לגדלות" בסוד הוי' ליראיו. בהמשך השער מוסבר שדרך החסידות היא כבר להאיר את הגדלות בתוך הקטנות. מנסים כבר בראש חדש אדר קטן להאיר אור מפורים גדול – שיתן השראה גם באדר א'. טוב, תלמדו את השער שם.

ד. יום המקוה

ימי ה-מקוה (151) בחורף ובקיץ

"הואביטה" עוד לא הגיע, התעכב, כי האנשים השבוע היו בתכלית הקטנות... היות שקשה לאנשים לחיות בלי החוברת צריך לומר כמה מלים ממנה. המאמר הגדול עוסק בכוונות המקוה של הבעש"ט, מכש"ט אות ב. נשלים עוד כוונה.

בהקדם, אנחנו אוהבים לומר איזה יום בשנה – יום ה-**אם** ב"א מרחשון, יום ה-**ג** בכ" מרחשון, יום ה-**חן** בכ"ח מרחשון וכו'. כעת כבר נכנסים ל-ב' אדר-א' שנת תשע"ט. איזה יום הוא מראש השנה? רמזי יפה מה צריך לעשות מחר בבקר – יום ה-**מקוה**. בקיץ, אם מתחילים מר"ח ניסן, אין שוני – החדשים כסדרם – אז מה תמיד יום ה-**מקוה**? לפחות פעמיים בשנה צריך ללכת למקוה – יום ה-**מקוה** של הקיץ ויום ה-**מקוה** של החורף. במלה 'מקוה' יש כוונות מאד גדולות – כל כוונות הבעש"ט והאריז"ל הן על **מקוה**, 151. מה יום ה-**מקוה** של הקיץ (מניסן)? ג' אלול. ב-ג' אלול צריך ללכת למקוה, להטהר. לגבי יום ה-**מקוה** של החורף – תלוי בחדשים חשון-כסלו. מקוה הוא לא סתם להטהר, אלא גם להתגייר. רק השנה, שגם חשון וגם כסלו מלאים, יוצא שיום ה-**מקוה** של השנה הוא ב' אדר-א' (היום, מחר בבקר, לא לשכוח).

עד יומא פ"ג מ"ג.
עה תהלים מב, ט.

בתוכו את שם **אלד** – שוה בגימטריא **מקום**, "יקוו המים.. אל מקום... ומקוה המים קרא ימים"⁹⁹. יש קשר בין המלה מקוה למקום. **מקוה** הוא שם **קנא**, אבל כאשר משלבים בו את אותיות **אלד** כבר עולה **מקום**.

אחר כך לוקחים רק את השם הפשוט, **אהיה**, ומשלבים בו את שם **אלד**, ואז במקום **מקום** חוזר להיות **יום**. כמה שוה **טבילה**? **יום**. במעשה בראשית כתוב "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד"¹⁰⁰ ואחר כך "יקוו המים אל מקום אחד". פעמיים "אחד" בששת ימי בראשית הם "**יום** אחד" הטבילה החמישית, ו"**מקום** אחד" הטבילה הרביעית.

אם כן, הכוונה הראשונה – **קנא**; השניה – **אגלא** (**יהודי**); השלישית – **אלד** (עוד **יהודי**, יש יהודי בדינים ויש יהודי בהמתקה, יהודי מתוק); הרביעית – **יהודי** מתוק בתוך **קנא**; ואותו **יהודי** מתוק בתוך **אהיה** – **אהיה יהודי**. אז הוא יוצא מהמקוה יהודי, הוא כבר התגייר.

"נראה אור"

כמה שוה הכל יחד? זו תכלית כוונת המקוה לפי הבעש"ט – 151, 35, 35, 186, 56 – הכל עולה 463, **תבונה**. יש הרבה סודות ב-**תבונה**, כמו שהארכנו בחסדי דוד הנאמנים¹⁰¹ ולא נחזור עכשיו, אבל כתבנו ב"ואביטה" בסוגריים עוד רמז, שכמדומני לא כתוב אצלנו בשום מקום, בלי לפרש. לכבוד יום ה-**מקוה** של השנה נשלים כעת:

המספר של כל הכוונה יחד, **תבונה**, שוה "**נראה אור**" (**נראה** אותיות **אהרן**). הפסוק אומר "כי עמך מקור חיים [כמו 'מים חיים', המעלה העליונה ביותר ב'שש מעלות במקוואות'¹⁰²;

המרחץ (שאסור לחשוב בו דברי תורה) צריך לחשוב פשוט על מה שאני עושה עכשיו. כבר נאמר, שהכוונה הראשונה היא לכוון את הגימטריא של **מקוה**, 151, שם **קנא**, שם אהיה דההין (**אלף הה יוד הה**), והכוונה האחרונה, הטבילה החמישית, היא לכוון את שם **אלד** (היפוך אותיות **דלא**, "עד **דלא** ידע") משולב בשם **אהיה** פשוט, בגימטריא **טבילה**. אז בעצם הכוונה הראשונה והחמישית הן איפה אני נמצא ומה אני עושה. השם הראשון – איפה אני נמצא? **במקוה**. השם האחרון – מה אני עושה? טובל **טבילה**.

הכוונה השניה היא כבר מה שאמור להתרחש בטבילה. על פי פשט צריך להטהר, "לב טהור ברא לי אלהים"¹⁰³, עד כדי להתגייר, להולד חדש לגמרי, שינוי המהות. אבל יש עוד כינוי למה שעושים במקוה – המתקת הדינים. כל מי שמרגיש שיש דינים בחיים שלו – דינים הם קשיים, מחסומים, מישהו או משהו חוסם אותי – מה כדאי לעשות? לרוץ מהר למקוה הכי קרוב, כי המקוה ממתיק את הדינים, מבטל את הדינים, כך הבעש"ט עשה. יש עליך דינים, או דינים על כלל ישראל, הולכים למקוה וממתיקים את הדינים. לכן הטבילה השניה היא לכוון את ראשי התבות "**אתה** גבור לעולם א-דני"¹⁰⁴, עם כל הכוונות של שם **אגלא**¹⁰⁵, שם של דינים.

אחר כך מחברים את ה-ג וה-א ל-ד, **דלא**, וכותבים הפוך, **אלד** – כבר מתחילה המתקת דין, "ונהפוך הוא"¹⁰⁶, להוולד מחדש.

בטבילה הרביעית לוקחים את השם המקורי ששוה **מקוה**, שם **קנא**, ומשלבים

עו תהלים נא, יב.

עז ברכה שניה של תפלת שמו"ע.

עח ראה זהר ח"א שז, א; זהר חדש (מרגליות) מב, א; פרדס שכ"א פ"י; שעה"כ דרושי העמידה דרוש ה.

עט אסתר ט, א.

פ בראשית א, ט-י.

פא שם א, ה.

פב ח"ה עמ' 56 ואילך.

פג מקוואות פ"א מ"א.

כמה שוה **אור-קול**? 343, **גשם**, **גשם** "גשם נדבות"³³, 7 בחזקת 3, 7 במעוקב, "כצאת השמש בגברתו"³⁴. מתי שני החושים האלה שמשו יחד? במתן תורה – "וכל העם ראים את הקולת"³⁵, "רואים את הנשמע ושומעים את הנראה"³⁶. הבטול במקוה הוא גם חזרה לרחם, לעיבור, אם רוצים לתאר את החוויה – מה העובר עושה שם? איזה חושים פועלים אצלו ברחם אמו? שני אלה. בתוך מי השפיר, כל הזמן בתנועה, הוא קולט תדרים – תדרים של גלי קול וגם גלי אור³⁷. גלי האור ברחם הם המלמדים אותו את כל התורה כולה³⁸. זו תורה בבחינת ראייה, לא בבחינת שמיעה – הוא רואה את התורה שמלמדים אותו.

היום בעולם, בכל קצוות תבל, יש גם אנשים שיכולים ללמוד רק בראייה, ולא בשמיעה. אנחנו רגילים ללמוד בשמיעה, אבל יש אנשים – פרימיטיביים – שאינם מסוגלים ללמוד בשמיעה, אלא רק באופן ויזואלי. כך, לדוגמה, המאורים (בניו זילנד) – התפיסה שלהם היא ויזואלית בלבד, גלי אור. רק "גל עיני" יכול לדבר אליהם... שוב, אנחנו יהודים, צריכים ללמוד גם באופן ויזואלי וגם בשמיעה. איפה מתייחדים שני החושים האלה? בתוך המקוה, בתוך הרחם. שוב, זו כוונה חשובה. הרמז היה ש"באורך נראה אור" – בכוונה הזו של הבעש"ט – ה"נראה" הוא בתוך ה"אור", וכך אתה נמצא בתוך המקוה.

'מקור חיים' הוא מקור כל התענוגים³⁹, המתקת הדינים היא על ידי תענוג [באורך אור אין סוף שלפני הצמצום] נראה אור [סוד הקו, הזמן, שדברנו עליו בתחלת השבוע]⁴⁰. לא כתבנו ש"נראה אור" זו החלוקה בתוך הכוונה – מתחילה בשם **קנא** (**מקוה**) ונגמרת בשילוב **אלד** ב-**אהיה** פשוט – **קנא-יום** שוה **אור**⁴¹. זאת אומרת ש-**נראה** שוה כאן 35, 35, 186 – כל מה שבאמצע, הטבילה השניה, השלישית והרביעית. כלומר, ה"נראה" הוא בתוך ה"אור" – משהו מופלא, "באורך", בתוך האור שלך, "נראה אור", כי ה"נראה" שלנו הוא בתוך ה"אור".

יחוד אור וקול במקוה

יש עוד כוונה של המקוה שלא הסברנו שם. איזה חוש רוחני יש לי במקוה? מה אני עושה בו? רואה דברים? שומע קולות? טועם? מריח? ממשש? יש אנשים שפותחים עינים בתוך המקוה. מה עושים שם? כדאי לפתוח את האזנים – "מקלות מים רבים אדירים משברי ים"⁴² (שיר שכולנו, המלמדים וכולם, צריכים לשיר באדר).

קודם כל, כוונה חשובה שלא כתבנו – מה המים עושים? מי מרגיש מי שטובל בים? במים מטבעם יש גלים. אתה טובל בתוך "גל עיני"⁴³. איזה גלים, גלי אור או גלי קול? "אלו ואלו דברי אלהים חיים". זו כוונה מאד חשובה של המקוה, שצריך לראות ולשמוע ביחד.

צ שם סח, י.

צא שופטים ה, לא. ופרש"י: "לעתיד לבא, 'שבעתים כאור שבעת הימים, שהיא על אחת שלש מאות וארבעים ושלש כמספר ארבעים ותשע שבעיות".

צב שמוות כ, טו.

צג רש"י שם ע"פ המכילתא.

צד **גלי אור** ועוד **גלי קול** = 13 פעמים **גל**, גילוי יג מדות הרחמים, יג מזלות עליונים המזווגים יחד חכמה ובינה, ראייה ושמיעה.

צה נדה ל, ב – עיי"ש.

פד ראה לקו"ת בשלח א, א ובכ"ד.

פה שיעור "סוד הזמן" 1, כ"ח שבט.

פו תהלים ל, י.

פז בסוד "ויקרא אלהים לאור יום" (בראשית א, ה) – **האור מקוה ליום** (**מקוה** היינו הפרש בין **אור ליום**). "**ויקרא אלהים לאור יום**" בדילוג אותיות מתחלק ל-233, **אור הוי**, ו-463, שלמות כוונת המקוה המבוארת בפנים.

פח תהלים צג, ד.

פט שם קיט, יח.

כל הסודות. כאן רואים שב"סוד הוי' ליראיו" יש עשר ברבוע ועשרים ושתיים במשולש.

שמחה – שלמות באורות ובכלים

למה 10 הוא ברבוע ו-22 במשולש? היחס בין רבוע למשולש הוא בין התלבשות להשתלשלות, כאשר השראה היא מדרגה שלישית בפני עצמה^{קב}. מוסבר אצלנו שהשתלשלות היא משולש, שייכת לכלים, והתלבשות היא סוד הרבוע – אורות המתלבשים בתוך הכלים. עשר הספירות הן אורות פנימיים שמתלבשים בתוך הכלים – האותיות, כמבואר בפירוש בשער היחוד והאמונה בתניא, שהכלים הם האותיות^{קכ} והספירות הן האורות^{קכ}. לכן הספירות, שהן עשר, הן ברבוע, והכלים-האותיות הן במשולש. כבר רמז הפלא ופלא, "שמחה" – מה פירוש להיות שמח? "סוד הוי' ליראיו" – להיות שלם באורות ובכלים, להיות שלם בעשרה אורות (שלמות היא התכללות) ובהתפתחות-השתלשלות הכלים, להיות עם כלים רחבים, ולא כלים דתהו שנשברים. זהו היחס בין ראשי התבות לאמצעי וסופי התבות ב"סוד הוי' ליראיו" – אמצעי וסופי התבות מכילים את ראשי התבות. כבר רמז יפהפה.

יחס 2 + 2n –

המודלים היסודיים בקבלה

צריך לעשות לרמז הפשטה: למה יש עשר ספירות ועשרים ושתיים אותיות? מה היחס בין 10 ל-22? 22 היינו פעמיים עשר ועוד 2. איך אומרים זאת בהפשטה? אם עשר הוא 2n, 22 היינו 2 + 2n. מה הסברא? פשוט מאד:

אם כן, בזה השלמנו עוד כוונה חשובה של המקוה לכבוד יום ה-מקוה, היום. שנזכה גם להיות חכמים – "חכם לב יקח מצות"^{כג}, כתורת הבעל שם טוב^{כד}, לכוון ולעשות יחד, לא אחד בלי השני, ואז פועל את כל הפעולות. נגנו "אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל" ו"מקלות מים רבים".

ה. סדרת "מרבין בשמחה" חלוקת "לב נתיבות" ל-י ספירות ו-כב אותיות

נחזור ל"סוד הוי' ליראיו". נעשה לימוד בחכמת המספרים, שקודם קראנו לה קטנות. "סוד הוי' ליראיו" שוה שמחה, 353. זהו לא מספר צורני מוכר – לא משולש, לא רבוע, לא השראה, לא שבת, לא מגן דוד, לא חשמל, לא חוה, לא ברית – אף אחת מהצורות המוכרות לנו. אבל אם נתבונן נגלה משהו יפה: רק ראשי התיבות "סוד הוי' ליראיו" שוים 100, הכי צורני שיכול להיות, 10 ברבוע. נשאר, אמצעי וסופי תיבות, 253 – בגימטריא "מוצא פי הוי"^{כז}, משולש כב, כנגד אותיות התורה. שייך לאוכל שאנחנו אוכלים – צריך רק לאכול את "מוצא פי הוי", האותיות הקדושות. לשם כך מלמדים את הילד קודם כל אותיות. נציין כתוספת ש-253 הוא גם מספר מגן דוד השביעי-החביב. אבל העיקר הוא מספר משולש, של 22 אותיות.

מה אמור להיות "סוד הוי" בספר יצירה? מהו מקור כל הסודות? "לב נתיבות פליאות חכמה"^{כח} – "עשר ספירות בלימה ועשרים ושתיים אותיות יסוד"^{כט}. זהו יסוד היסודות של

צו משלי, י. ח.

צז כתר שם טוב (קה"ת) אות טא. נלמד בשבת יתרו ש"ז.

צח דברים ח, ג.

צט ספר יצירה פ"א מ"א.

ק שם מ"ב.

קא ראה 'מבוא לגימטריא' בתחלת הספר עיניך ברכות בחשבון בראשית (עמ' כג-כח).

קב פ"ד.

קג פ"י.

קורה כשאני מכניס 4? 71. מה אקבל כש- n שווה 1? 11. מה יוצא כש- n שווה 22? אנחנו עושים קודם על ארבעת המספרים בסדרה הנ"ל: אם n שווה 1 f_n שווה 11, 4 שווה 71, 10 שווה **שמחה**, 22 שווה 1565 – כבר קופץ גבוה. אלה ארבעת המספרים העיקריים – מספרים לא שגרתיים בכלל – 11, 71, 353, 1565. ביחד עולים בדיוק 2000, **ב** רבתי של "בראשית", לשון **ברכה**, "ברוך מרדכי". הממוצע שלהם הוא 500, "**פרו ורבו**"¹⁷ – המסר העיקרי, הכח העיקרי, מה שיהודי צריך לעשות, 'יהודי צריך לעשות עוד יהודי'¹⁸. עיקר ה"אף עשיתי" הוא לעשות עוד יהודי, "פרו ורבו", מתוך שמחה עושים עוד יהודי ועוד יהודי. זהו ממוצע ארבעת המספרים שיוצאים מסדרה זו.

יש פלאי פלאים בסדרה: האם אסתר מופיעה בסדרה זו? המספרים בהמשך הם במרחקים גדולים אחד מהשני – מאד נדיר שמספר יפול כאן בסדרה. נעשה ל-14 (**דוד**) – מה ה- f_n ? $14^2 + 30 = 661$, **אסתר**. יפי, רואים ש-**אסתר** היא מספר "מרבין בשמחה", טוב מאד שאסתר מופיעה כאן.

נעשה עוד כמה דוגמאות: **חנה** שנים של המחזור מתחלקות ל-7 ו-12 יש 12 ברבוע (12 שנים של 12 חדשים) ו-13 במשולש (7 שנים של 13 חדשים), 235 חדשים, **רדל"א**. גם המספר הזה הוא מספר "מרבין בשמחה" (של 8). אם כן, יש בסדרה גם את סוד העבור, מספר החדשים, גם את המלה **שמחה**, **סוד העבור** בגימטריא, וגם את **אסתר**.

מה יקרה אם נשים **כח** (n שווה 28)? כבר צריך להיות מספר הרבה יותר גדול. 28² (784) ועוד **חן** במשולש (1711), כל אחד צריך לדעת... = 2495, "**אנכי הוי' אלהיך**

האורות ביחס לכלים הם כמו קו ביחס לשטח. הכלים מוסיפים ממד על האורות. אם יש לי רצועה של עשר מרצפות – עשר מרצפות בשורה אחת, כאשר כל מרצפת היא רבוע של אחד על אחד (כך שיש רצועה של עשר על אחד) – כמה שווה הקו המקיף? 22. זהו כלל פשוט, שהיחס בין קו לשטח הפשוט של אותו קו (הפיכת הקו לרצועה) הוא $2 + n$. משהו פשוט ביותר, שצריך להראות לכל ילד בגן.

מה משמעות היחס הזה בקבלה? כתוב שזהו היחס ממנו יוצאים כל המודלים העיקריים של הקבלה.

אם n הוא 1 אז $2 + n = 4$. אם n הוא 4 אז $2 + n = 10$, אם n הוא 10 אז $2 + n = 22$. סדרה זו – 1, 4, 10, 22 – היא הסדרה העיקרית בכל התורה. ה' אחד, אבל הכל מתחלק לארבעה – ארבעה עולמות וכו'. הרמב"ם במורה נבוכים, בלי קבלה, אומר שהכל מבוסס על ארבע¹⁹. לכן מאחד יוצא ארבע – שם הוי' הוא "שם בן ארבע אותיות"²⁰. מה יוצא מארבע? המבנה שמלביש את ארבע הוא עשר ספירות. אחר כך מעשר ספירות יוצאות **כב** אותיות המלבישות אותן. כל אלה יוצאים מאותו אלגוריתם – מ-1 נעשה 4, וכשאני מפעיל אותה פעולה על 4 אני מקבל 10, על 10 אני מקבל 22 וכו'. אם אמשיך מה אקבל? 46 – גם יהיה חשוב לנו.

סדרת "מרבין בשמחה"

הבנו עד כאן. כעת נבנה סדרת "מרבין בשמחה" – "משכנס אדר מרבין בשמחה"²¹: הריבוי ממספר למספר יהיה לפי הנוסחה הזו. עוד פעם, יש לי נוסחה – $n^2 + (2 + n)$ – אם אני מכניס 10 אני מקבל **שמחה**. מה

קד ראה מו"נ ח"ב פ"ו (ובשיעור ח' טבת ע"ה).

קה קידושין ע"א, א.

קו תענית כ"ט, א.

קז בראשית א, כח.

קח פתגם אדמו"ר הזקן.

לנסוע לליז'נסק גם באדר א', בקטנות, ואחר כך גם באדר ב', בגדלות, בסוד השם הקדוש "אהיה אשר אהיה"^{קט}, כא אדר א' ו-כא אדר ב', אהיה פעמים אהיה בגימטריא אמת.

מי שעדיין לא קרא היום צעטיל קטן, אז אחרי המקוה, לפני תפלת ערבית – כאן – שיקרא אותו מהר. כשיגיע לאות ה בצעטיל קטן יראה מה לעשות אם ח"ו מתעוררת בו מדה רעה. אם אתה נמצא בקטנות ודאי תתעורר אצלך מדה רעה – לכן הוא נותן כמה דוגמאות למדה רעה, שתיכף נחזור עליהן.

פגם הנהי"ם: עקשנות, בושה של גאווה, עצלות ובטלה

הוא מונה באות ה כמה מדות רעות, ובאות טז הוא חוזר עליהן – הן המדות הרעות העיקריות אצלו, שצריך לדאוג לתקן אותן באדר א', שענינו לעשות-לתקן. אם כבר אמרנו, מה הן?

המדה הרעה הראשונה היא עקשנות.

המדה הרעה השנייה היא בושה של גאווה. יש בושה טובה, בושה של ענוה, ויש בושה רעה, בושה של גאווה – שאתה מתבייש שאנשים יראו בדיק מי אתה, כי אתה בעל גאווה. זו המדה הרעה השנייה.

המדה הרעה השלישית היא עצלות. כמו שלמדנו השבוע⁹⁸, שאת רוב זמנו בעולם הזה האדם סתם מבזבז לריק, מתוך עצלות. כמו שנסביר, זהו ממש פגם הברית – בזבוז הוא פגם הברית. כתוב שעצלות היא פגם הברית.

המדה הרביעית שהוא מציין, היא בעצם המשך – מתוך עצלות מגיעים ל"בטלה המביאה לידי שעמום"^{קט}. איפה כתוב בחז"ל שבטלה מביאה לידי שעמום? במסכת

אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"^{קט} (פתיחת התורה ב-א, אחרי הפתיחה ב-ב "בראשית"). זהו מספר ה-כח של "מרבין בשמחה", הדבור הראשון של עשרת הדברות. תן לחכם ויחכם עוד⁹⁷.

חשבונות מרגיעים

הגימטריאות והחשבונות היו כדי להגיע לתכלית הקטנות. מהי אמונה? א מונה – מספרים. לר' אשר היו באים הרבה אנשים עם עצבים, מתח גבוה. מה הוא היה אומר להם? בין היתר, אחת ההוראות הקבועות, היתה להתעסק בחשבונות של כסף, לספור כסף. לספור מאד מרגיע. למה? כי הספירה מורידה אותך לקטנות. כל העצבים הם מיותר מדי גדלות מוחין.

אני רואה שיש כאן, חוץ ממספרי "מרבין בשמחה", עוגה של "מרבין בשמחה". שמישהו יחלק את העוגה.

1. צעטיל קטן אות ה – סוד ארץ ישראל

לימוד צעטיל קטן בזמן מוחין דקטנות

אמרנו ש"הכנעני" שוה אדר. כשאדם נמצא בקטנות, מה אחד הדברים הטובים שכדאי שיעשה? שילמד צעטיל קטן. צעטיל קטן נכתב במיוחד בשביל קטנות מוחין, החל מההדרכה לצייר אש גדולה שאתה קופץ לתוכה, לקדש שם שמים, וקידוש ה' יותר כיף לך מאכילת עוגה של "מרבין בשמחה", וכל שאר הדברים^{קט}. לימוד צעטיל קטן מתאים לאדר א', לכן גם היארציית של רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א הוא בחדש אדר. יש מהדרין

קט שמות כ, א.

קי סכום כל מספרי ה"מרבין בשמחה" מ-1 עד 10 = 1460 י פעמים עולם, "אור עולם", כ פעמים חכמה.

קיא ראה גם באהלי צדיקים עמ' מח ואילך.

קוב שמות ג, יד.

קיג כתובות פ"ה מ"ה.

בהמשך אומר שצריך לדמיין שאני עומד על גביך עם שוט, עם שבט, ומקריא לך את הצעטיל קטן. מהו הדמיון הזה? קטנות שבקטנות. הוא מבטיח – כמה פעמים בצעטיל קטן – שאם תנהג כדבריו תזכה להתעוררות גדולה, ממש אורות. זו עבודת אדר קטן, העבודה של החדש הזה, ה-**אהיה** הראשון ב"**אהיה** אשר **אהיה**".

בכל אופן, אם חלילה מתעוררת כך מדה רעה – אחת המדות האלו – מה הוא אומר לעשות? ללכת הצדה, או לא ללכת הצדה, ולצעוק בכל הכח 'הכנעני החתי האמרי הפך' החי והיבסי והגרשי', ואז תנצל. רואים שזו עבודת אדר – **הכנעני** שוה **אדר**, הוא הראשון והכולל את כולם. כך הוא אומר – איזו עצה זו?! יכולה להיות כזו עצה בספר התניא, ספר של גדלות מוחין?! באמת כתוב¹⁰⁷ משהו דומה – להרעים על הנפש הבהמית, אמנם במחשבה, "אתה רע ורשע ומשוקף ומתועב ומנוול וכו' ככל השמות שקראו לו חז"ל", לצעוק על עצמך כדי להוריד את הגאווה. כאן לא קשור – מה עושה צעקת "הכנעני וגו'?" קודם כל לחיים, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, כל הקטנים.

המשך האות ה – צמצום הראיה וכוונה בראית אשה

ודאי שהאותיות בצעטיל קטן מכוונות, אז הייתי חושב שעד כאן רעיון שלם, צריך להיות אות בפני עצמה. אך לא, הוא ממשיך שם עוד משהו, שלכאורה לא קשור, ונראה שהיה צריך להיות עוד אות בפני עצמה¹⁰⁸. השנה, תשע"ט,

קטו תניא פכ"ט.

קטז וזה לשונו:

כשיתחיל להתעורר בו מדה רעה ח"ו ממדות רעות שהוא רגיל בהם כגון עקשנות ובושת של גאווה ועצלות ובטלה המביאה לידי שיעמום וכיוצא בהם יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כחו הכנעני החתי האמורי הפריזי החייו והיבסי והגרשי וינצל. וירגיל א"ע לצמצם ראייתו שלא להסתכל חוץ לד' אמות אפ"י

כתובות, לגבי אשה – היא צריכה לעסוק במלאכה כל שהיא, לא לשבת בטל, כי הבטלה מביאה לידי שיעמום. המדה הרעה של בטלה שייכת לאשה, ועצלות היא המדה המקבילה אצל הגבר. כמו שנסביר, העצלות היא פגם בספירת היסוד ובטלה המביאה לידי שיעמום פגם במלכות. בהיכלות הכל נחשב היכל אחד – היכל לבנת הספיר, שכולל גם את היסוד וגם את המלכות, כידוע.

כשאומרים "מדה רעה" חושבים על כל מיני דברים, לא על מה שהוא כותב, אבל הוא יודע מהי מדה רעה יותר מאתנו. אנחנו מדמיינים מהי מדה טובה ומהי מדה רעה, אבל הוא יודע – בעיקר מהי מדה רעה של אנשים שנמצאים בקטנות לגרירותא. אם העצלות והבטלה המביאה לידי שיעמום הן יסוד ומלכות של הקליפה, מה הם שני הדברים הראשונים שהוא אמר, עקשנות ובושה של גאווה? נצח והוד. עקשנות היא התנצחות, נצח דקליפה, ובושה של גאווה היא פגם ב"הודי נהפך עלי למשחית"¹⁰⁹ – שאני צריך לשמור על התדמית שלי, שכולם יודו לי ואני אודה בעצמי. אם כן, עקשנות היא פגם הנצח ובושה של גאווה פגם ההוד (**הוד** בגימטריא **גאווה**). הוא כותב אותן לפי הסדר, ויוצא שהמדות הרעות אצלו הן נה"ם – קטנות.

צעטיל קטן – הדרכות לקטנות

שוב, רואים בפירוש שהוא מתייחס לקטנות. נה"ם הם פרצוף העיבור, קטנות, אותו צריך לתקן באדר א' – מתקנים בעזרת קריאת הצעטיל קטן. כמו שאמרנו שאפשר לטבול חמש פעמים ביום, במיוחד מחר, כך הוא אומר שאפשר לקרוא את הצעטיל קטן שלי חמש פעמים.

היא תהא שנת עצה טובה. הוא נותן לנו עצה טובה מה לעשות כשמתעוררת מדה רעה.

אחר כך הוא אומר שצריך לדאוג לצמצם את הראיה – לא להסתכל מחוץ ל-d אמות. גם כשאתה יושב בבית, בחיק המשפחה. גם כשאתה בחדר הלימוד שלך, גם כשאתה יוצא ללכת ברחוב – תצמצם את הראיה שלך. הוא כותב זאת בהמשך אחד – מה הקשר?

אחר כך כתוב עוד משהו בהמשך אחד, באותה אות: אם מזדמנת אשה ברחוב, או שאתה יושב בבית ונכנסת אשה – אפילו ילדה קטנה – צריך מיד לצייר את שם א-דני. בכך הוא מסיים אות זו.

הוא לא כותב, אבל מובן מאליו, שלפי דבריו אם רואים גבר צריך לכוון שם הוי' – יושבים כאן הרבה שמות הוי', אם אלה גברים... אם אלו נשים יש כאן הרבה שמות אדנות. זו עוד כוונה. הוא רוצה, כמובן, שלא תהיה תאות נשים – לכן אומר לכוון שם א-דני. למי שייכת הכוונה של שם הוי' כאשר אתה רואה גבר? למה הוא לא כותב זאת? זו כוונה ששייכת לנשים. זו כבר מעלה מיוחדת – שנשים תלמדנה לכוון, כל פעם שרואים גבר, שם הוי'. גברים שרואים נשים, כל אשה שרואים, צריכים לכוון שם א-דני. אם יכוונו כך כבר יהיה עולם מאד מענין, חברה מתוקנת לגמרי.

אות של כיבוש הארץ

בכל אופן, הכל אמור להיות רעיון אחד, הוראה אחת, ובתוכה הוא אומר כמה דברים: מדה רעה – "הכנעני"; לצמצם את הראיה; כשאתה רואה אשה לכוון שם א-דני, שם המלכות. שני הדברים האחרונים קשורים לראיה – כמה שפחות לראות, ואם מזדמן אז

לדמיין אותיות א-דני.

הכל קשור ל"ארץ ישראל במשנת אבות החסידות" – נושא שאנחנו באמצעו מאז חדש העשיה הקודם, כסלו (כנ"ל). הרבי ר' אלימלך הוא אחד מאבות החסידות, והעיסוק בעממי כנען – "הכנעני החתי וגו'" – הוא תורת החסידות ששייכת לארץ ישראל. כנראה שבשביל להבין את הסגולה בצעקת "הכנעני החתי" צריך להעמיק בסוד ירושת הארץ, וגם בסדר העממים האלה.

כדי להנצל ממדת רעות צריך לכבוש את הארץ. מה אני עושה כשאני צועק "הכנעני וגו'"? אני כובש אותם. צריך לקיים את מצוות כבוש וישוב הארץ, וכך להפטר ממדות הקטנות – הנהי"ם. אם כן, כל כיבוש הארץ הוא כדי להפטר מהמדות הרעות הללו – העקשנות, הבושה של הגאווה וכו'. יש כאן כל שבעת העממים – תיקון כל שבע מדות הלב, הכל כלול כאן בקטנות. הכל כלול ב"ויעבר אברם בארץ... והכנעני אז בארץ" – הוא צריך להתמודד עם הכנעני, ובהמשך לכבוש כל מה שמסתעף ממנו, החתי והאמורי וכו'.

מכאן אפשר להבין טפה – "אפס קצהו תראה וכולו לא תראה"^{ק"י} – את השייכות להמשך, לא להסתכל מחוץ ל-d אמות וכאשר אתה רואה אשה לכוון אותיות א-דני.

ראית כל העולם דרך ד' אמות של ארץ ישראל

מה השייכות להתחלת האות? אפשר להבין רק אם נבין שכל האות הזו היא "ארץ ישראל במשנת אבות החסידות". על ארץ ישראל כתוב "תמיד עיני הוי' אלהיך בה מרשית שנה השנה עד אחרית שנה"^{ק"ח}. מי הראשון שמצמצם את

בהיותו בביתו ובפטר בבה"כ ובחדר שלומד בדרך הילוכו בחוץ ובהזדמן לפניו אשה אפי' אשתו ובניו הקטנים וכיוצא יצייר לפני עיניו השם אנדני".

ק"ז במדבר כג, יג.
ק"ח דברים יא, יב.

מסתכל מחוץ ל-ד אמות.

מהו הווארט של הספר "סוד הוי' ליראיו", שאמרנו שטוב ללמוד בששים ימי אדר? כל הספר הוא כדי לראות שהכל משתקף באותיות הוי', שהן עצמן ד אמות. כתוב בארזי"ל^{קכ} ש-ד אמות של הלכה הן אותיות י-ה-ו-ה, אותן מלבישות ארבע אותיות א-ד-ג-י.

שבוע הבא נקרא פרשת תצוה, בה יש ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב של כהן גדול. ארבעה בגדי לבן הם י-ה-ו-ה וארבעה בגדי זהב של כהן גדול – יותר נעלים – הם דווקא א-ד-ג-י^{קכ}. מה משמעות הכוונה בצעטיל קטן – הצעטיל לאנשים קטנים בחדש הקטנות, אדר א' – שכאשר רואים אשה צריך לראות אותיות א-ד-ג-י? שצריך להלביש אותה בארבעת בגדי כהן גדול. הרי אמרנו שהכהן הגדול הוא הבעלבוסטע של בית המקדש, תורה ישנה אצלנו^{קכ}. כל אשה היא כהן גדול, היא מלובשת בארבעה בגדי זהב, ארבע אותיות שם א-דני, ככה צריכים לראות. כל גבר הוא כהן הדיוט, שמלובש בארבעה בגדים לבנים, ארבע אותיות שם הוי' ב"ה.

שוב, מהו הכח לראות הכל מתוך ד אמות (של הלכה)? כח של ארץ ישראל. יש פה חברה שעוסקים בענין ארץ ישראל. מה פירוש לא להסתכל? אני מסתכל על מה שמענין אותי באמת – מענינת אותי ארץ ישראל. אם מענינת אותי ארץ ישראל – הוא לא מסתכל מחוץ לה. אבל דרכה הוא מסתכל על כל העולם, בהשגחה פרטית – לא בהשגחה כללית – נמצא בכל אתר ואתר, הכל דרך אותן ד אמות. זהו כבר קשר עמוק בין החלק הראשון של האות כאן להמשך – צריך לצעוק "הכנעני

הראיה שלו? מאיפה אני לומד זאת? בכלל, למה לא להסתכל? ה' נתן לי עינים כדי שלא אסתכל! כתוב בירושלמי^{קכ}, תלמוד ארץ ישראל, שצריך להנות מכל מה שאתה רואה – אחרת אתה עתיד ליתן דין וחשבון. יש לי עינים כדי לא להשתמש בהן?!

לא – צמצום הראיה ענינו לראות הכל דרך מקום מסוים, מקום נבחר. לומדים זאת מהקב"ה, שמצמצם את ראייתו, כביכול, להסתכל רק ב-ד אמות שלו – ארץ ישראל, "ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אתה תמיד עיני הוי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה". "כל שנה שהיא רשה בתחלתה", שמצמצמים את הראיה להסתכל רק במקום הקדוש, במקום הנבחר, "מתעשרת בסופה"^{קכ}, שדרכה רואים הכל. כמו שמבאר רש"י על הפסוק: הרי ה' משגיח על הכל, "לית אתר פנוי מיניה"^{קכא} ממש, וכל שכן שלית אתר פנוי מהשגחתו – אלא מה? הוא רואה הכל דרך ארץ ישראל.

ד' אמות של הלכה

הוא כותב בפשטות לא להסתכל מחוץ ל-ד אמות, בלי לפרש בכך כוונה. הרבה פעמים מסבירים^{קכ} שהכוונה ל-ד אמות של הלכה – מי שלומד הלכה, נמצא ב-ד אמות של הלכה, ולא צריך להוציא משם את העינים. הכוונה שלא יראה כלום? לא! אבל שיראה הכל דרך ד אמות של הלכה, בעינים של הלכה. מי כתב ספר בענין? נזכיר אותו לטובה, זכיתי ללמוד אצלו שנה – הרב סולבייצ'יק ע"ה, ר' יאשע-בער, כתב את הספר "איש ההלכה". הווארט שם שאיש ההלכה חי הלכה, רואה הכל דרך ההלכה – זהו צמצום הראיה שלו. הוא לא

קיט סוף מסכת קידושין.

קכ ר"ה טז, ב.

קכא תקו"ז תקון נז (צא, ב).

קכב ראה רפואה שלמה פ"ב עמ' 39.

קכ פג"ח שער הזמירות פ"ד.

קכז זהר ח"ג רכז, א; ח"ג רל, ב; רנה, ב; הקדמת תקו"ז ג, ב; תקון לח (עב, ב); שעה"כ ענין קבלת שבת.

קכה ראה עמודיה שבעה, 'שביעי' של פרשת אמר ובכ"ד.

שייך לבגדי כהונה "לכבוד ולתפארת"^{קטז}.
הפרזי-נצח: מהו הפרזי? בקדושה היינו
 "פרוזות תשב ירושלים"^{קטז}. נצח אצלנו הוא
 בטחון פעיל, ובטחון פעיל גדול – שיכול להיות
 גם בקדושה וגם בלעו"ז – הוא בטחון מופרז.
 נושא עתיק יומין אצלנו^{קטז} – יש אנשים עם
 בטחון מופרז. בטחון מופרז יכול להיות מצד
 הישות, מצד הגאווה. קודם אמרנו שמי שנמצא
 בעיבור נמצא בחלום, בתוך איזו רחם. בדרך
 כלל מי שיש לו בטחון מופרז אינו במציאות
 באמת – פרז כמו פרץ, "ופרצת"^{קטז}, מתוך
 ה'מופרז' שלו הוא פורץ – הכל בתוך עיבור.
 אבל יש בטחון מופרז בקדושה – "פרוזות
 תשב ירושלים". פרוזות שייך לפורים, שנקרא
 פורים פרזים. פרוזות בנפש היינו אחד שלא
 צריך חומה, לא צריך הגנה – הוא נער גבעות,
 לא צריך את צה"ל שישמור עליו, יכול לדאוג
 לעצמו. יכול להיות שהוא בדמיון אחד גדול –
 לא משנה, זו קטנות. זו מדת הפרזי, שבקדושה
 היא נעלית מאד, "פרוזות תשב ירושלים... ואני
 אהיה לה נאם הוי' חומת אש סביב ולכבוד אהיה
 בתוכה" ("אהיה אשר אהיה"). מי שבפרוזות
 דקדושה זוכה שהקב"ה עצמו יורד ונעשה לו
 חומת אש סביב. זו מדת הבעש"ט, שלא פוחד,
 ו"פרוזות" היינו "ופרצת", בלי חשבונות.

החוי-הוד: מהו החוי? לשון חויא, לשון חויה.
 החוי עיקרי בתורה הוא שכם בן חמור החוי
 נשיא הארץ, שאונס את דינה – אונס היינו
 "הודי נהפך עלי למשחית", "כל היום דוה"^{קטז},
 "איהי [חוח] בהוד"^{קטז}. בתיקון **נחש** בגימטריא

וכו" כדי לכבוש את ארץ ישראל, ואחרי
 שכבשת אותה צריך להסתכל רק עליה,
 לצמצם אליה את המבט, ודרכה לראות את
 כל העולם, את כל המציאות.

הקבלת העממין למדו

כדי לסיים, צריך רק להסביר בקיצור את
 הקבלת שבעת העממים ל-ז מדות^{קטז}:

הכנעני-חסד: הכנעני – בגימטריא **אדר** –
 הוא החסד. הוא טובב, סוחר, "הבוטח בהוי'
 חסד יסובבנו"^{קטז}, "ארבע מאות שקל כסף [של
 אברהם אבינו, איש החסד] עבר לסחר"^{קטז},
 עובר לכנעני. מהו תיקון הכנעני? שבכל
 מה שאתה מסתובב בחיים, מסתובב בכל
 כדור הארץ – יש לנו כעת חבר'ה בניו זילנד,
 מסתובבים – יש לך מסחר, הוצאת-גאולת
 ניצוצות קדושים. להיות "חסד יסובבנו" –
 "וימינו תחבקני", לחבק את כולם, לחבק
 ולקרב את הניצוצות הקדושים שבכולם.
החתי-גבורה: "החתי" הוא לשון חתת,
 יראה, מדת הגבורה.

האמורי-תפארת: מהו אמורי? תפארת
 – "את הוי' האמרת היום... והוי' האמירך
 היום"^{קטז}, ורש"י מפרש (אחרי שמקדים שלא
 מצאנו דוגמה בדיוק בתנ"ך) שלשון התפארות
 (בין היתר). יש ווארט בחסידות^{קטז} שאמורי הוא
 א זאגער – מי שאומר, 'איך זאג', 'אני אומר'.
 הזאגר הוא בעיקר אחד שמתפאר, האמורי
 של הקליפה הוא התפארות – ער זאגט. שוב,
 רש"י כותב בפירוש שגם בקדושה, "את הוי'
 האמרת", זהו לשון פאר, כמו אמרה של בגד,

קלא שמות כח, ב; שם, מ.

קלב זכריה ב, ח.

קלג ראה לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" (בפרט עמ' פ
 ואילך); הנפש פי"א, ובכ"ד.

קלד בראשית כח, יד.

קלה איכה א, ג.

קלו שער הכללים שער א פ"א, ובכ"ד.

קכו ראה באורך גם תיקון המדינה פ"ח הערה יא (כולל אזכור
 צעטיל קטן אות ה).

קכז תהלים לב, י.

קכח בראשית כג, טז.

קכט דברים כו, יז.

קל רמ"ח אותיות פב – נלמד בשבת קרח ע"ז.

בטענותיהם, קוראים פלשתינים, פלשתים – זו קליפת פלשתים, ש"ליצנים היו". זהו שרש הגרגשי, שצריך לגרש מהארץ.

גבורה	חסד
חתי	כנעני
	תפארת
	אמרי
הוד	נצח
חוי	פרזי
	יסוד
	יבوسی
	מלכות
	גרגשי

סיכום

אם כן, עברנו על העממים שצריך לצעוק את שמם. יש בתוכי כל אחת מהקליפות האלה, המדות הרעות, וכאשר צועקים גם מגרשים את הרע וגם מגיירים-הופכים את הקליפה, את החשך לאור, במדת האפשר – כובשים אותם תחת ידי הקדושה. זו השלמה אחת ל"ארץ ישראל במשנת אבות החסידות", שכאן היינו בעל הצעטיל קטן, של אדר א'.

הכי חשוב מה שאמרנו לגבי הקשר בתוך האות ה – שאחרי כיבוש עממי הארץ תחת יד הקדושה אפשר לצמצם את הראיה ב-ד אמות של ארץ ישראל, להתדמות אליו יתברך, "ארץ אשר תמיד הוי' אלהיך דרש אתה וגו'", ואז אתה יכול לראות בכל אשה את שם א-דנות, להלביש אותה בארבעת בגדי הזהב של כהן גדול כאן בארץ.

לחיים לחיים, משיח נאו. שיהיה חדש טוב ושמח. מתאים גם ללמוד בחדש אדר א' את 'חינוך קטן' בתניא. יש צעטיל קטן וחינוך קטן – בחסידות הכללית צעטיל קטן ובחב"ד חינוך קטן – העיקר קטן'.

משיח – הנחש היה צריך להיות שמש גדול לאדם^{קלז}, וכך יהיה בעתיד. בכל אופן, חויה היא מדת ההוד.

יבוס-יסוד: יבוס י לשון בסיס – שם נרדף ליסוד. המלה בסיס אינה בלשון המקרא. היבוס י הוא בוס, הוא בוס י, מתנהג לכולם כמו בוס. מהו בתנ"ך שרש היבוס י? "והוא יבוס צרינו^{קלח}", לשון רמיסה^{קלט} וגם לשון בוז^{קמ}. כתוב ש-**בוס** הוא כמו **בוז**. גם לבוז, לבוסס בלשון המקרא, וגם לרמוס משהו. אנשים שרומסים אחרים שייכים ליבוס י. הם רומזים כי הם "חותם בולט" דקליפה – גם פגם הברית. מי שנוהג כ"חותם בולט", מבליט את עצמו, משויץ – הוא יבוס י. על משיח כתוב "מהר שלל חש בז^{קמא} – בז לשון ביזה, צריך לשלול ניצוצות, גם לשון שלילה וגם לשון שלל, לקחת מהיבוס י ביזה. לא לבזבז את הזמן (מתוך עצלות, פגם הברית כנ"ל, העצל מבזבז טפות דקדושה) אלא לבוז את היבוס י (להוציא ממנו את הטפות שבזבזו, סוד "חיל בלע ויקאנו וגו"^{קמב} כנודע ככוונת "תקע בשופר גדול לחרוננו... יחד מארבע כנפות"^{קמג}).

הגרגשי-מלכות: אחרון חביב, כנגד המלכות, מי שפנה מעצמו – הגרגשי, לשון "גרש לץ"^{קמד}. מי הלצים בארץ? הפלשתים, "פלשתים ליצנים היו"^{קמה}. מי נלחם נגדם? שמשון הגבור התחיל להלחם נגד הלצים האלה, ואחריו המשיך דוד המלך. היום ללצים, אלו שמתלוצצים, גם

קלז סנהדרין נט, ב.

קלח תהלים ס, יד.

קלט רד"ק שם.

קמ ספר השרשים לרד"ק שרש' בוס.

קמא ישעיה ח, ג.

קמב איוב כ, טו.

קמג פע"ח שער העמידה פ"ט.

קמד משלי כ, י.

קמה ע"ז יט, א.

נקודה-ספירה-פרצוף בעבודת ה'

רמ"ח אותיות רכא

'פרצוף' – בתורה ומצוות

בלימוד תורה מצב של 'פרצוף' מתבטא בהתמסרות ועיון ללימוד, בין בנגלה ובין בנסתר. בלימוד סוגיא צריך להבין לעומק כל פרט, שלא ישאר שום דבר לא מובן ש'עוברים' עליו באופן שטחי. כמו שבכתבת נוסחה בחשבון צריך להוכיח בצורה מוחלטת, כך בלימוד צריך לעבור על כל פרט ולראות שהוא מדויק. אם יש מלה שעדיין לא הבנתי כראוי – להתעכב עליה עוד.

בתחום המצוות, יחס של 'פרצוף' היינו קיום מצוות בהידור, ולא רק כדי "לצאת ידי חובה". לדוגמה, כשהולכים לקיים מצות ארבעת המינים בהידור, יש מי שמסתכל בזכוכית מגדלת על הלולב (למרות שלא ברור הלכתית שיש בכך ענין) – הוא נתון כולו במצוה שהולך לקיים.

[מאיך גיסא, יש צדיקים שקונים אתרוג בכלל בלי להסתכל – סומכים על המוכר שאומר שהוא כשר, "עד אחד נאמן באיסורים"¹, וקונים קופסא סגורה. כשאני נכנס עם כל ה'פרצוף' לאתרוג, אני עלול להתגאות באתרוג שלי, והרי אתרוג במיוחד מסמל ענוה – **אתרג** ראשי תבות "אל תבואני רגל גאוה"², כידוע! עולה, אם כן, שלפעמים יש עבודה ברוחניות להיות דווקא בבחינת נקודה, ללא שום התפשטות, שום ישות.]

את מצות גמילות חסדים צריך לקיים לכתחילה באופן של 'פרצוף'. לשם כך,

נקודה-ספירה-פרצוף

הגענו ברמ"ח אותיות לאות רכא". לפני שנקרא בפנים, נקדים לגבי המושגים שבה: בקבלה יש שלישית מושגים נקודה-ספירה-פרצוף³, המקבילה לשלישית המושגים נקודה-קו-שטח⁴. באות שנלמד מובאים רק המושגים 'נקודה' ו'פרצוף' כתיאור למצבים נפשיים. אם כן, נותר לנו להשלים, לאור דבריו, את הסבר מצב ה'ספירה'-ה'קו' בעבודה:

'לנקודה' אין ממדים, ובנפש היא מתארת התייחסות של קטנות ברמה המזערית ביותר, מה שנקרא "לצאת ידי חובה", כמו שנסביר. 'ספירה' אמנם כוללת את כל עשר הספירות, אך כמו ש'קו' הוא בעל ממד אחד, כך מצב של 'ספירה' בנפש משקף התייחסות חד-ממדית, בלי התכללות.

אחרון-חביב הוא ה'פרצוף'-ה'שטח'. שטח הוא דו-ממדי, וברגע שיש לי שני ממדים יש לי כבר אין סוף ממדים (אין שינוי מהותי בהוספת ממדים מעבר לשנים, כמבואר בחכמת החשבון), ובנפש היינו מצב של גדלות – התייחסות רב-ממדית. בקבלה מוסבר המעבר מ'ספירה' ל'פרצוף' כמעבר מעשר ספירות לאדם שלם הכולל **תריג** בחינות, **רמח** אברים ו-**שסה** גידים.

נרשם ע"י איתיאל גלעד. לא מוגה. ליל שבת פרשת חקת י' תמוז ע"ח – בית הרב, כפר חב"ד.

א הובאה ונתבארה גם במבוא לקבלת האריז"ל סימן א סוף פרק ה.

ב ראה ע"ח ש"ל דרוש ז (מ"ב); שער היחוד פ"כ; חסדי דוד הנאמנים ח"ה עמ' 11-62 ועוד.

ג תורת חיים בראשית סה, ד. מלכות ישראל ח"א מאמר "נקודה, קו, שטח".

ד גיטין ב, ב; חולין י, ב.

ה תהלים לו, יב.

ו פנים יפות ויקרא כג, מ (ובכ"ד).

- יש בחינה של דיעבד. בהמשך, שנסביר את בחינת הספריה-הקו, נתייחס לכך עוד. [כשאני מכין טשולנט - לא לחשוב איך יצא? לא להשקיע? ככלל, בנוגע לגשמיות - לא. תעשה לפי ההוראות, אך אל תשקיע את הראש. אמנם, אם אתה מכין לכבוד שבת יש לכוון לכבוד שבת קדש. אז הבישול הופך להיות מצוה, לענג את השבת, וממילא אפשר גם להשקיע בו מחשבה שיצא טוב. [בגשמיות צריך 'ראש קטן?'] כן, כך הוא מסביר כאן.

'ספירה' – עבודת ה' בעניני העולם

ברמ"ח אותיות כאן מוזכרות שתי בחינות - נקודה ופרצוף. אנחנו רוצים להגיד שחייבת להיות מדרגה ממוצעת ביניהן. בין הנקודה, מצב מכווץ, כתינוק, לפרצוף, הכוללת את כל הספירות בהתכללות מלאה, יש מדרגה-אמצעית - ספירה. בספירה יש התכללות ראשונית של עשר ספירות פרטיות, אבל לא באופן מושלם, מפותח ומורחב כמו בפרצוף. יש ברמב"ם פרק על שמירת הגוף - איך לאכול בריא וכו'. אפשר להיות 'נקודה', כמו היהודי הפשוט של הבעל שם טוב - לאכול בתמימות מה שיש, תפוחי אדמה, בלי לחשוב אם האוכל בריא או לא. אמנם, הרמב"ם כותב שהואיל שצריך גוף שלם ובריא בשביל לעבוד את ה' - צריך לשמור על כללי הבריאות. כמובן, יש לעשות זאת לשם שמים, כדברי הרמב"ם בהלכה החותמת את הפרק הקודם, "ועל זה ציוו חכמים ואמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים. והוא שאמר שלמה בחכמתו 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך'".¹ מי

כמו שהרבי הרי"ץ כותב ב"כללי החינוך וההדרכה", צריך להכיר את מהות ומצב האדם שעליו רוצים להשפיע. הכרת המהות היא מעין עבודתו של פסיכולוג טוב (כדי להסביר, אנו משתמשים במושג מעולם החולין, היות שלא כולם מכירים את משמעות התואר 'משפיע חסידי') - להכיר את מהותו, את תכונות נפשו, של המושפע. הכרת המצב היא מעין תפקידו של עובד סוציאלי (שגם נכלל בתפקיד של 'משפיע חסידי'), שעליו להכיר את הסביבה והמשפחה בה האדם חי ולדעת במה בדיוק אפשר וצריך לעזור לו. שוב, יחס של 'פרצוף' בגמ"ח הוא עזרה אמיתית מתוך הכרת מהות ומצב הנצרך, ולא הסתפקות בנתינת פרוטה - או אפילו סכום כסף יותר גדול - כדי לצאת ידי חובה, כשיתכן שהאדם זקוק באמת לעזרה מסוג אחר.

'נקודה' – בעניני העולם

לעומת זאת, לעניני העוה"ז - כתוב כאן - צריך להתייחס כ'נקודה', ממש הפוך מ'פרצוף'. צריך לאכול כדי "לצאת ידי חובה", כי אחרת אמות - כמו היהודי הפשוט של הבעש"ט, שאוכל מה שיש, תפוח אדמה או כל מה שימצא להחיות את נפשו. האדם לא צריך להיות נתון בעניני העוה"ז.

כך גם בהנאות, ואפילו בפרנסה, כמובא בחסידות² בפירוש הפסוק "יגיע כפיך כי תאכל"³ - על היגיעה להיות רק יגיעת כפים, ולא יגיעת הראש. כלומר, יש לעבוד בצורה מינימאלית-טכנית, כדי צורך הפרנסה, להתפרנס וזהו. לכן, בעבודה שמצריכה להכניס את הראש, וממילא להתייחס יותר בגדלות - כמו עבודה במחשבים

ז תנאי שלישי פ"ו.

ח ראה לקו"ת שלח מב, ד; ד"ה "מים רבים" תשל"ח (סה"מ מלוקט עמ' רעג ואילך).

ט תהלים קכח, ב.

י הלכות דעות פ"ד.

יא משלי ג, ו.

רק כדי לצאת ידי חובה, אלא בהידור, מתוך העמקת הדעת בכוונה הפנימית-הפרטית של כל מצוה, כשכוונה זו מוקפת בכוונה הכללית של כל מצוות התורה, לקיים את רצון השי"ת בהידור ובשמחה.

עיקר ה'פרצוף' – התבוננות פרטית

נקרא כעת בפנים:

ר' משה מני אמר, שבעניני אלוקות צריך להיות בבחינת פרצוף אבל בעניני העולם צריך להיות רק בבחינת נקודה. פירוש הדבר: בעניני התבוננות והשגה באלקות צריכים לדעת גם את הפרטים על בודים [בגריסא נוספת הוא מפרט: צריכים לדעת היטב כל הפרטי פרטיות ובאורך וברוחב] [בבחינת פרצוף שלם],

הוא מביא דוגמה: בהתבוננות פרטית יש התייחסות לכל הפרצוף של מושא ההתבוננות. בהוצאה כאן לא מוסבר מספיק טוב – כתוב שהתבוננות בבחינת פרצוף היינו התבוננות בכל פרצוף הענין, אבל כאן המושג 'פרצוף' מתייחס בעיקר למתבונן – שאני ניגש בכל הפרצוף שלי לעניין (אך הא בהא תליא – אז ממילא אתבונן בכל פרצוף הענין).

התבוננות פרטית – בניגוד להתבוננות כללית – היא עיקר החידוש של חסידות חב"ד, עליו מסר אדמו"ר הזקן את נפשו¹⁰. אנו אוהבים לצטט מאמר¹¹ בו אדמו"ר הזקן מתבטא בחריפות נגד התבוננות כללית (שמקובלת בחסידות הכללית), ואומר שהיא מביאה לדמיונות שוא ולא למדות מתוקנות. בחסידות הכללית, התבוננות באלוקות – לדוגמה, בכך שה' מהוה את העולם בכל רגע מאין ליש – היא

שחושב ושומר על כללי הבריאות של הרמב"ם, לא נמצא בנקודה וגם לא בפרצוף – הוא נמצא בספירה-קו. "בכל דרכיך" מתאר מצב של דרך, שלב מעבר בין נקודה לפרצוף-שטח.

בפרט, אפשר לחלק את האמצע בין נקודה לפרצוף לשתי מדרגות: המדרגה הבסיסית היא "כל מעשיך יהיו לשם שמים"¹² כהסבר הרמב"ם – עיסוק בגשמיות כדי שיהיה לי כח לעסוק ברוחניות. אך עשיה באופן של "בכל דרכיך דעהו" – שהמעשה עצמו כבר משתייך לאלקות, מגלה אלקות, ואינו רק הכנה – היא דרגה יותר גבוהה בממוצע-הספירה¹³. בשנת תשמ"ח הכריז הרבי על 'מבצע' "בכל דרכיך דעהו". משום מה לא סופרים אותו בעשרת המבצעים – אולי כי הוא הכנה וחלק מ'מבצע משיח', שהתחיל זמן קצר אחרי.

סיכום המדרגות

אם כן, יש שלש מדרגות שהן ארבע:

נקודה – התעסקות מצומצמת בעניני העולם.

שלב ראשון בקו-ספירה – "כל מעשיך יהיו לשם שמים", יותר התעסקות בעניני העולם, אבל מתוך מטרה מכוונת לשם שמים. שלב שני בקו-ספירה – "בכל דרכיך דעהו", תוך גילוי אלוקות כבר בהתעסקות הגשמית.

שטח-פרצוף – קיום מצות התורה – כולל המצוות הכלליות, חובת הלבבות (שביניהן ההתבוננות, מצות "וידעת היום והשבת אל לבבך"¹⁴, בה ידובר כאן), וכולל מצות תלמוד תורה ש"כנגד כולם"¹⁵ – לא

יב אבות פ"ב מ"יב.

יג ראה לקו"ש ח"ג עמ' 907 ועמ' 932, ח"י עמ' 104 ואילך; תשובת השנה מאמר "בכל דרכיך דעהו" פ"ג; מודעות טבעית ביאור ד למאמר "גולה וגאולה" (וש"נ); הטבע היהודי עמ' רג.

יד דברים ד, לט.

טו פאה פ"א מ"א.

המשך השיעור בעמ' 36

טז ראה הקדמת קונטרס ההתפעלות.

יז מאמרי אדה"י ענינים עמ' קלג (הובא בהקדמת שכנה ביניהם הערה יג). ראה קונטרס העבודה פ"ו; הקדמת סוד ה' ליראיו פרקים ד-ה.

הזית היהודי

מעין גנים - 'נקודה חסידית' בפרשת תצוה

"זית רענן יפה פרי תאר קרא הוי' שמך"

פרשתנו פותחת בצווי הבאת השמן למנורה, והמדרש^א מרחיב אודות תכונות "שמן זית זך כתית למאור"^ב שיש בישראל, מהם נלקח השמן ומן הסתם בהם צפונות תכונותיו. לפי הפסוק "זית רענן יפה פרי תאר קרא הוי' שמך"^ג מונה המדרש שבע תכונות יחודיות לזית - שלש השייכות לאורו של שמן הזית, שלש השייכות לשמן הזית, ואחת של הזית עצמו. שבע התכונות מקבילות, כמובן, לשבע מדות הלב, ונפרטן כסדר ההקבלה:

חסד: "כשם שהשמן מאיר כך בית המקדש מאיר לכל העולם... לכן נקראו אבותינו זית רענן, שהם מאירים לכל באמונתם". הארת אמונת ישראל לכל העולם היא ראשית הכח של "אור המאיר לזולתו", המתבטא בכל מדות הלב, שראשיתו בעצם תכונת החסד (המתלווה לכל מדות הלב במגמתן להאיר לזולת^ד). הארת האמונה היא כח אברהם אבינו, איש החסד, שהיה "ראש כל המאמינים"^ה. "אברהם התחיל להאיר"^ו, הלך ופרסם אלקות והאיר את אמונתו לכל באי עולם, מתוך רצון פנימי להיטיב לכל.

גבורה: השמן מופק רק לאחר שהזית נכתש ונחבט, וכך יסורי הגוים וכתשתם מפיקים מישראל את שמנם הטוב - את מסירות נפשם

על קדושת ישראל, ואף את יחסיהם הטובים עם ה', כאשר מתוך היסורים הם עושים תשובה וה' עונה להם. זו תכונת הגבורה - העמידה בדין בגבורה והפקת תועלת ממנו. בנפש מתבטאת הגבורה בעבודת האתכפיא ובבטול-היש.

תפארת: אור שמן הזית ניתן לישראל במתן התורה והמצוות - "כי נר מצוה ותורה אור"^ז - ובזכותו הם מסוגלים להאיר לעצמם, להשמר משגיאות ונוק בחשך ולגלות בתוכם את "נר הוי' נשמת אדם"^ח. ספירת התפארת מקבילה בכל מקום ל"תורת משה". לעומת ישראל, שזכו לתורה ולנשמה שהיא "נר הוי'", הגוים יכולים להאיר לעצמם רק מעט, ב-ז מצוות בני-נח (וגם בהן חסרה להם "תורה אור" המדליקה את ה"נר מצוה", בבחינת "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"^ט), והארת נשמתם מתגלה רק כשהם מסתפחים לישראל ונדבקים באורם - זהו כח יהודי יחודי, "תפארת ישראל".

נצח: "השמן, אפילו אתה מערבו בכל המשקין שבעולם הוא נתון למעלה מהן. כך אבותינו, בשעה שהיו עושים רצונו של מקום נצבים למעלה מן העובדי כוכבים, שנאמר: 'ונתנך הוי' א-להיך עליון"^י. הכח לעלות מעל האומות ולנצחן שייך לנצח, המכונה בספר יצירה^{יא} "עומק רום" - תכלית העליה.

הוד: את הדלקת המנורה ממשיל המדרש לפקח שהוביל סומא לביתו, וכשהגיעו בקש

מתוך התוועדות ז' אד"ר ה'תש"ס. נרשם ע"י איתיל גלעד.

א לכל הבא לקמן ראה שמות רבה לו, א-ד.

ב שמות כז, כ.

ג ירמיה יא, טז.

ד ראה זהר ח"ג קג, א-ב; קצא, א.

ה שמות רבה כג, ה (ע"פ שה"ש ד, ח).

ו שם טו, כ.

ז משלי י, כג.

ח שם כ, כז.

ט קידושין מ, ב.

י איכה ב, א.

יא דברים כח, א.

יב פ"א מ"ה.

מפעפע בכל דבר". למרות שהשמן אינו מתערב במשקה אחר, ואף צף מעליו, הוא מפעפע במציאות המוצקה יותר מכל דבר אחר. בפנימיות, הפעפוע מתבטא בכך שסחיטת כל דבר בעולם עד נקודת תמציתו תפיק ממנו שמן, כמבואר בחסידות¹¹ (בלשון המדע היום, זו המשוואה לפיה חומר שוה לאנרגיה – תמצית כל חומר היא אנרגיה פנימית של "שמן למאור"). נקודת השמן בפנימיות כל מציאות איננה מתערבת ומאבדת זיהוי, אלא קיימת בפני עצמה ומחיה את סביבתה. בלשון הקבלה, נקודת שמן זו היא פנימיות החכמה, נקודה של בטול המחלחל בכל מציאות, מתקנה ומאפשר לה להתחיות מהאור האלקי. תכונת השמן, השמינית לתכונות שהוזכרו, היא פן נסתר של תכונת היסוד, שמירת השמן מלהערב בדברים אחרים. בכלל, מבין מדות הלב קשור שמן הזית באופן עצמי דווקא ליסוד (כמתבטא בהקבלת שבעת המשקים לספירות), ובו מתאחדות התכונות ההפוכות והעצמיות ביותר של השמן: דווקא קדש נבדל, השומר על זהותו ולא מתערב בשום מציאות אחרת, מסוגל לפעפע בכל מציאות ולהעניק לה כח וחיות – זו התכונה האלקית של "איהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס ביה"¹² (הוא תופס מפעפע בכל העולמות ואין מי שתופס בו) שמייחס הזהר לה'. גם ישראל, דווקא כשאינם מתבוללים אלא שומרים על קדושת יהדותם, מסוגלים לחדור לכל מציאות, לחיותה ולחדש בה. לעומת זאת, הטמעות ואיבוד הזהות מונעים את האפשרות לפעול במציאות שינוי ולגלות בה אנרגיה פנימית נסתרת.

מהסומא להדליק נר שיאיר לו כדי שלא 'ישאר חייב' על הליווי. כך ה', שאינו זקוק לאורם של ישראל, מבקש שיאירו לו כדי שלא יבושו בהזדקקותם להארתו והנהגתו. האור-החוזר הוא בבחינת הד המגיב לאור ה'. האפשרות 'להחזיר' לה' מונעת תחושת "נהמא דכיסופא" בקבלה ממנו¹³, וכשאין בושה אפשר להודות כראוי (ולא להפנות עורף כפוי טובה מחמת בושה).

יסוד: "כל המשקין מתערבים זה בזה, והשמן אינו מתערב אלא עומד. כך ישראל אינם מתערבים עם העובדי כוכבים, שנאמר: 'לא תתחתן בם'". יחודיות השמן ועם ישראל יותר עצמית מעליתם על אחרים. אי-ההתערבות היא שמירת הברית של עם ישראל מלהתחתן בגויים – תיקון היסוד.

מלכות: הדרשה הקרובה לפשט הפסוק "זית רענן יפה תאר קרא הוי' שמך" משווה את ישראל לעצם עץ הזית, עץ "יפה נוף"¹⁴, ודורשת ש"נוף" פירושו כלה¹⁵ ("נמפי" ביוונית) – ישראל דומים לזית בהיותם כלה יפה לה' יתברך. העץ "יפה פרי תאר" בשלמותו מקביל למדת המלכות, לה שייך גם דימוי כלה "יפת תאר ויפת מראה"¹⁶ (כאמור ברחל אמנו, סמל המלכות). היופי המיוחד לזית כ"כלה נאה וחסודה" הוא הצניעות והמופנמות שמשדרים נופו, עליו ופירותיו.

איהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס ביה

מעבר לשבע התכונות שבחז"ל, בחסידות מובאת עוד תכונה עיקרית של השמן: "שמן

יג ירושלמי ערלה פ"א ה"ג.

יד תהלים מח, ג.

טו ראה ר"ה כו, א.

טז בראשית כט, יז.

יז ראה חולין צז, א; שו"ע יו"ד קה, ה.

יח שערי אורה ד"ה "כי אתה נרי" פי"א (ובכ"ד).

יט ע"פ זהר ח"ג רכה, א.

למעשה ידיך תכסף

במבנה שלם נוספות לתכונות התחתונות, שכנגד מדות הלב, גם שלש תכונות כנגד המוחין – חכמה, בינה ודעת. לפי הפסוק "למעשה ידיך תכסף"^כ אומר המדרש שבארבעה דברים מתאוה ה' למעשה ידיו וזקק כביכול למילוי רצונו ע"י התחתונים, ומונה שלשה דברים כנגד ספירות המוחין:

חכמה: המדרש מציין שה' סובל את עולמו ומבקש שישראל יסבלו אותו. מה פירוש? ה' סובל את העולם ואת נשמות ישראל, למרות הכחשתם לעין את יחודו והתדמותם לבעלי מודעות נפרדת ממנו ית'. כך מבקש ה' מהנשמות לסבול את האלקות: מבואר בתניא^{כז} שעל לומד התורה בתחושה שה' וחכמתו אחד ובתורה מתגלה ה' ממש נופלת יראה עילאה כזו ש"לאו כל מוחא סביל דא" ורק צדיקים עומדים בה. ה' רוצה שנסבול חיות יראה ובטול במציאות מול האלקות, עם הקושי שבה ועם הכחשתה את נוכחותנו ומודעותנו. חיות בטול ויראה-עילאה שייכות לחכמה בנפש. באופן נוסף: ה' רוצה שנסבול את גילוי בעולם בהנהגה לא-מובנת לנו (בבטול-חכמה של תלמיד המקבל את דברי רבו גם בלי להבינם). **בינה:** "ה' משמר עולמו... ואמר לישראל שישמרוהו". שמירת הגילוי האלקי בעולם שייכת לבינה (השומרת על הארת החכמה). **דעת:** ה' "מאיר לעולם... ואמר לישראל ויקחו אליך שמן זית זך". בקשה זו מקבילה לפן החסד-האור שבדעת^{כח}, כח ההענקה הפנימית והממשית לזולת.

וכי לאורה הוא צריך?!

והנה, בפירושים שכנגד המדות הודגש שה' לא זקוק לאור ולשמן, והם מבטאים את תכונות ישראל וחסד ה' עמם, ובפירושים העליונים נאמר שה' זקוק כביכול לאור ישראל.

זהו הבדל חשוב בין הנגלה ("והנגלת לנו ולבנינו"^{כט}, אותיות **וה** שכנגד המדות) והנסתר ("הנסתרת להוי' א-להינו"^ל, אותיות **י-ה** שכנגד המוחין) בתורה:

לפי נגלה נתנו מצוות רק כדי "לצרף בהן את הבריות"^מ – לגלות ולעצב פנים חדשות בתכונות ישראל – וה' החף-מחסרון לא זקוק להן. אך לפי 'עיקרי האמונה' של הנסתר בהחלט יש בעבודה צורך גבוה^נ, ו"ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים"^ס. ולסיכום:

בינה	חכמה
הכח לסבול יראה עילאה	שימור היראה
דעת	
כח הענקה	
גבורה	חסד
אור המאיר לזולתו	יצא לאחר כתישה
תפארת	
תורה ומצוות	
הוד	נצח
עליה מעל אומות העולם	אור חוזר
יסוד	
לא מתערב במשקים אחרים	
מלכות	
יפי הכלה	

כג דברים כט, כח.

כד בראשית רבה מד, א.

כה ראה אמונה ומודעות מאמר "עיקרי האמונה בפנימיות התורה" עמ' קצד ואילך (וש"נ).

כו זחר ח"ג ז, ב.

כז איוב יד, טו.

כח פכ"ג.

כב הרד"ל מפרש על-אתר שהדבר הרביעי אליו כוסף ה', שלא נזכר כאן, הוא הקרבנות – כאמור בתנחומא בפרשתנו. קרבן העולה ממטה למעלה מכון לפן הגבורה שבדעת.

טעם מצוה – תצוה – בגדי כהונה

עבד בפחות מהן או ביותר תפסל עבודתו. והנה הוא חלק ממצות העבודה אם עבד בהן" (אמנם הרמב"ן עצמו נוטה לדעת הרמב"ם שיש למנות מצוה זו).

למה נועדו הבגדים

בפסוקים יש כמה עניינים בבגדי הכהונה: **א.** "לכבוד ולתפארת". ופירש האבן עזרא "שיתפארו בהם, כי אין אחד מישראל שילבש כאלה". והרמב"ן פירש שאלו הם בגדי מלכות וכמותם לבשו המלכים בזמן התורה. ומפורש ברמב"ם שבכל הבגדים יש דין "לכבוד ולתפארת", שכתב "בגדי כהונה מצוותן שיהיו חדשים נאים ומשולשלים כדרך בגדי הגדולים שנאמר לכבוד ולתפארת".

ב. "לקדשו לכהנו לוי", ופירש רש"י "לקדשו להכניסו בכהונה על ידי הבגדים שיהא כהן לוי, ולשון כהונה שירות הוא". וכן הבגדים נקראים בלשון חז"ל "כלי שרת". המלה "לקדשו לכהנו לוי" שוה לציווי בתחילת פרשת תרומה "ועשו לוי מקדש", "לי לשמי".

ג. נקראו "בגדי קדש", ופירש האבן-עזרא שעובדים בהם בקודש, דהיינו שהפסוקים מפרשים את עצמם "ועשית בגדי קדש... לקדשו לכהנו לוי [לכן הם בגדי קדש שבהם עובדים בקדש]". ועוד פירש לפי הפסוק "ולא יקדשו את העם בבגדיהם [שיפשטו את

"ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת... ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לוי... ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לוי". "ולקחת את הבגדים והלבשת את אהרן... ואת בניו תקריב והלבשתם פתגת... והיתה להם פהנה לחקת עולם וגו'". לשון הרמב"ם "מצות עשה לעשות בגדים אלו ולהיות הכהן עובד בהן שנאמר 'ועשית בגדי קדש', 'ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות', וכהן גדול ששימש בפחות משמנה בגדים אלו או כהן הדיוט ששימש בפחות מארבעה בגדים אלו הוא הנקרא מחוסר בגדים ועבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים כזו ששימש, שנאמר 'וחגרת אותם אבנט והיתה להם כהונה', בזמן שבגדיהם עליהן כהונתן עליהן, אין בגדיהן עליהן אין כהונתם עליהן אלא הרי הם כזרים ונאמר 'והזר הקרב יומת'". ובספר המצוות (עשה ל"ג) "שנצטוו הכהנים ללבוש בגדים מיוחדים לכבוד ולתפארת ואז יעבדו במקדש", וכיוצא בזה בחינוך מצוה **צט** (= **בגדי כהנה!**) "שנצטוו הכהנים ללבוש בגדים מיוחדים לגדולה וכבוד ואז יעבדו במקדש".

אמנם בעל הלכות גדולות לא מנה מצוה זו, וביאר הרמב"ן שלדעתו לבישת הבגדים היא חלק ממצות עבודת הכהן במקדש, "דכיון דאין בלבישת בגדים שלא בשעת העבודה שום מצוה אינו אלא הכשר העבודה, שאם

ד כלי המקדש פ"ח ה"ד.

ה זבחים יג, א "בכהן כשר ובכלי שרת" וברש"י "וכל היכא דקתני נמי בכהן כשר ובכלי שרת בבגדי כהונה קאמר".

ו שמות כה, ח.

ז רש"י שם.

נכתב ע"י יוסף פלאי.

א שמות כה, א-ד.

ב פרשתנו כט, ה-ט.

ג הלכות כלי המקדש פ"י ה"ד.

המדור מוקדש לזכות:

הרך הנולד **כרם אלישע** שי' הלוי לרגל כניסתו בבריתו של א"א - **כ"ו שבט**. שיגדל להיות חסיד יר"ש ולמדן

לכבוד ולתפארת" הלבושים הרוחניים שילבישו את הכבוד והתפארת, "כבוד" היינו הנפש מצד מעלתה הטבעית ו"תפארת" מצד האור שנוסף בה במעשיה הטובים.

דין מחוסר בגדים

כאמור, הבה"ג לא מנה מצות עשה של לבישת בגדי כהונה. מאידך הבה"ג מנה לא-תעשה של מחוסר בגדים ששימש ואילו הרמב"ם לא מנה זאת כלאו בפני עצמו, וטעמו שמחוסר בגדים נכלל בלאו של זר ששימש "שהזהיר הזר מעבוד במקדש... והוא אמרו יתעלה 'זר לא יקרב אליכם'".¹ כלומר, בגמרא² מבואר שפסול מחוסר בגדים נלמד מ"והיתה להם כהנה", בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם", וכן מובא³ לימוד זה כמקור שמחוסר בגדים ששימש חייב מיתה בידי שמים כמו זר ששימש. והיה אפשר לומר שמחוסר בגדים הוא שם-פסול בפני עצמו ורק מקור הלימוד הוא מפסול זרות, אבל לפי הרמב"ם זהו אותו פסול ממש, מחוסר בגדים הוא בגדר זר לעניין עבודה. ולכן פסק הרמב"ם⁴ "מחוסר בגדים הרי הוא כזר ולוקה אם עבד", אע"פ שאין בו לאו בפני עצמו יש בו חיוב מלקות מהלאו "זר לא יקרב אליכם". אפשר לחשוב שאין בכהנים מעלה מצד עצמם אלא רק כשהם לבושים בבגדים. אכן, הרבה דיני כהונה אינם תלויים כלל בבגדים, כמו אכילת תרומה, איסור טומאה ועוד. אלא שעצם קדושת הכהונה, "קדושים יהיו לאלהיהם"⁵, נובעת מהיחוס של הכהנים, ורק

בגדי הקדש בצאתם לעם שלא יראה שהעם קדושים [כמותם]⁶ דהיינו שנקראו "בגדי קדש" כי יש קדושה בעצם הבגדים,⁷ ויש לומר שהבגדים מקדשים את גוף הכהן ולכן אסור שתהא חציצה בין גופו לבגדים.⁸

ד. מלבד התכלית הכללית בכל בגדי הכהונה, יש תכלית מיוחדת בכמה פרטים: באבני השםם בכתפות האפוד חקוקים שמות השבטים "לזכרון"; על אבני החשן חקוקים שמות השבטים "לזכרון לפני ה' תמיד"; על הפעמונים בשולי המעיל נאמר "ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות"; על הציץ נאמר "ונשא אהרן את עון הקדשים... לרצון להם לפני ה'", לרצות על קדשים שקרבו בטומאה; ועל המכנסים נאמר שהם "לכסות בשר ערוה". בנוסף, למדו חז"ל שכל בגדי הכהונה מכפרים "כתונת מכפרת על שפיכות דם. מכנסים מכפרת על גילוי עריות. מצנפת מכפרת על גסי הרוח. אבנט מכפר על הרהור הלב. חושן מכפר על הדינין. אפוד מכפר על עבודת כוכבים. מעיל מכפר על לשון הרע. וציץ מכפר על עזות פנים"⁹.

ובדרך פנימית, כתב בספר צרור המור שיש בבגדי הכהונה תיקון לחטא אדם הראשון, שהיה ערום בלי לבוש וה' עשה לו "כתנות עור". והרמב"ן כתב שסוד הבגדים הוא כמלאכים שנאמר בהם "האיש לבוש הבדים"¹⁰ (והנה **כהנים מלאכים = בגדי פעמים זהב**). והמלבי"ם פירש "שעיקר צווי לבישת הבגדים המקודשים ירמוז אל טהרת המדות והדעות שהם בגדי הנפש", וזה "ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך

ח יחזקאל מד, יט.

ט על פי פירוש יהל אור על ראב"ע.

י הלכות כלי המקדש פ"ו ה"ו "שלא יהיה דבר חוצץ בין בשרו לבגדים, אפילו נימא אחת או עפר או כינה מתה".

יא זבחים פח, ב. וראה סוד ה' ליראיו עמ' שו.

יב דניאל יב, ו. רמב"ן ויקרא טז, ד.

יג ספר המצוות ל"ת עד.

יד זבחים יז, ב.

טו סנהדרין פג, ב.

טז הלכות סנהדרין פ"ט ה"ב.

יז ויקרא כא, ו.

הבעש"ט **מלאך** אותיות **כאלם**, דהיינו שהרב יודע את הסוד של המלאכים להיות חש-שותק לפני שהוא מל-מדבר. והנה פסוק זה נאמר על הכהן בכלל, ואהרן הכהן בפרט שהוא "מלאך ה' צבאות" (ועליו מדובר בפסוקים שם²²), וכן בגדי הכהונה הם כבגדי המלאכים - ומכאן שביחס לכהנים ראוי לדרוש ולמצוא את הסוד של חש-מל וחש-מל-מל. ועוד, אחד הפירושים החשובים ל"חשמל" הוא לפי הגימטריא **חשמל = מלבוש**²³, סוד בגדי כהונה שהם המלבוש העיקרי בתורה.

שני גדרים בבגדי כהונה

האחרונים חקרו²⁴ האם בגדי כהונה נצרכים רק עבור הכשר הכהן (הגברא) שלא יהיה כזר או גם להכשר העבודה (החפצא). כלומר, אפשר לומר שהצורך בבגדים הוא רק להכשר הכהן שלא יהיה בגדר זר כנ"ל, אלא שכתוצאה מכך אזי בעבודות שצריך כהן נפסלת העבודה כשאין לו בגדי כהונה והוא כזר. ואפשר לומר שהבגדים נצרכים גם מצד העבודה עצמה, שאינה כשרה אלא כשנעשית בדרך זו, בדומה לדין שעבודה צריכה להיות בעמידה ואם עבד בישיבה פסל²⁵.

וכתב אור החיים שממה שמשה רבינו שימש בשבעת ימי המילואים בחלוק לבן (ולא בבגדי כהונה)²⁶ מוכח שהבגדים אינם "לצורך עבודה לבד", ובזה מפרש את הכתוב "לכבוד ולתפארת" כלומר "אינם אלא לכבוד וגו' למשרת קבוע לעבודתו, אבל לצד העבודה לבד, כשתהיה בזולת אהרן ובניו,

בנוגע לעבודת המקדש יש צורך גם בבגדים. וכן עולה מהמצוה הקודמת למצות בגדי כהונה בסדר הרמב"ם "לכבד זרע אהרן... והוא אומרו יתעלה וקדשתו" (עשה **לב** = **כבוד**), ומדגיש שזה גם בבעלי מומים שאינם ראויים לעבודה. אם כן, מה שנאמר "אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם" היינו "כהונתם" במשמעות של כשרות לעבודה במקדש, כלשון התורה "לכהנו לי".

במערכת המושגים של "הכנעה הבדלה המתקה", "חש-מל-מל"²⁷: עצם קדושת היחוס של הכהן היא בחינת הכנעה ושתיקה 'חש', כיון שאין בזה שום מעלה שניכרת בפועל והרי הוא כמו זר, אבל לאחר שלובש בגדי כהונה אז מגיעה לדרגת הבדלה שניכרת הבדלתו משאר העם ככהן מוכן ומזומן לעבודה ('מל' מלשון מילה, מזכיר את הדין שערל פסול לעבודה). אחר כך באה העבודה בפועל, כנגד המתקה, 'מל' מלשון דבור כמו ברכת כהנים במקדש בשם המפורש, שיא גילוי הדבור (כהן גדול מברך את העם כשהוא לבוש בגדי כהונה. לגבי כהן הדייט הדין אינו מפורש ונראה שיכול לברך בבגדי כהונה²⁸). והנה סוד הכנעה-הבדלה-המתקה מיוסד על דברי הגמרא בפירוש המלה "חשמל", חש-שתיקה מל-דבור, "עתים חשות עתים ממללות"²⁹, אלא שהבעל שם טוב הוסיף עוד 'מל' מלשון הבדלה-כריתה. ועוד אמרו בגמרא "מאי דכתיב 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא"³⁰ אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיו"³¹, ופירש

יח כתר שם טוב אות כח.

יט ראה רמב"ם הלכות תפילה פ"ד ה"ט, ערוך השלחן או"ח קכח, כו, ואכמ"ל.

כ חגיגה יג, ב.

כא מלאכי ב, ז.

כב מועד קטן יז, א.

כג ראה סנהדרין ו, ב.

כד פע"ח שער התפלה פ"ג, ג, ועוד.

כה ר"י ענגיל באתון דאורייתא כלל יט, ובבית האוצר ח"ב כללי (דף כב).

כו זבחים טו, ב, במשנה.

כז עבודה זרה לד, א.

כתנות אור

הקשר של בגדי כהונה לתיקון חטא אדם הראשון מתבטא בכתנות ובאבנט. שם "ויעשו להם חגרת... ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם"²⁷, וכאן "ואת בניו תקריב והלבשתם כתנת וחגרת אתם אבנט". והרמז: **אבנט כתנת = עץ הדעת טוב ורע.**

החטא הקדום ותיקונו הם על דרך תוהו ותיקון, עולם התוהו נשבר ואז בא עולם התיקון, וראשית התיקון היא בהלבשת אדם וחווה. המושג הלבשה בכלל פירושו תיקון, כאשר הלבוש הוא כלי המקבל את האור וכן בלשון חז"ל הבגדים נקראים כלים (ובגדי כהונה נקראים כלי שרת). בעולם התיקון יש "כלים רחבים" היכולים להכיל את האורות, כאשר התכלית היא שכלים אלו יכילו את האורות המרובים דתוהו ("אורות דתוהו בכלים דתיקון"). כל זה רמוז בבגדי הכהנים: הכהנים מחליפים את הבכורות שבהם יש עוצמה ראשונית של תוהו (וכאשר חטאו בעגל באו הכהנים במקומם), וממילא יש בחינה של תוהו בכהן עצמו אלא שהוא מולבש-מתוקן, ובמיוחד הכהן הגדול הנקרא "מרובה בגדים", כלים רחבים להכיל את האורות המרובים.

הלבוש של "כתנות עור" רומז הן לגוף והן ללבוש הרוחני של הנשמה, "שאין לך נפש רוח ונשמה שאין לה לבוש מנפש דעצמות אביו ואמו, וכל המצות שעושה הכל ע"י אותו הלבוש כו' ואפי' השפע שנותנים לו מן השמים הכל ע"י לבוש זה"²⁷. אלא ש"כתנות עור" היינו הבחינה החיצונית, שלאחר החטא, כלומר כלים 'עבים' ומגושמים שהאור אינו מאיר בעדם, ואילו התכלית היא "כתנות אור" ב-א, כמו שכתוב בספר התורה של רבי מאיר

יעבדו בחלוק לבן וכמו שכן שמש משה [בימי המילואים]". דהיינו, מצד הכשר העבודה עצמה אין צורך בבגדי כהונה אלא זהו דין בכהן בהיותו "משרת קבוע" (ואם לא לבשם נפסלה העבודה ממילא כיון שהוא נחשב זר), כצד הראשון בחקירה לעיל.

והנה הגמרא בקידושין²⁸ לומדת מפסוקים שנשים פסולות לעבודות הכהונה, והקשו התוספות²⁹ למה צריך לימוד והרי ממילא פסולות כיון שהן מחוסרות בגדים, ותירצו "וי"ל דמיירי שלבשו את הבגדים. אי נמי י"ל כיון שלא נצטוו בבגדי כהונה לא הוו מחוסרי בגדים". כלומר, בתירוץ הראשון סוברים התוס' שבגדי כהונה הם הכשר עבודה ולתירוץ השני הבגדים הם דין בכהן העובד ולכן אם לא היה גילוי שנשים פסולות לעבודה היה אפשר שיעבדו בלא בגדים. אכן, המהרי"ט³⁰ פירש שגם בתירוץ השני התוס' סוברים שהעבודה פסולה בלא בגדים אלא שהיינו אומרים שאם עבדו לא פסלו, ומכאן שפשוט למהרי"ט שהבגדים הם דין מעכב בעבודה, שלא כאור החיים.

נמצא שלדעת המהרי"ט יש שלשה ענינים בכהן העובד: **א.** עצם קדושת הכהונה מצד היחוס. **ב.** לבישת הבגדים המכשירה את הכהן לעבודה מצד הגברא שלא יחשב כזר. **ג.** לבישת הבגדים בתור מכשיר לעבודה עצמה, מצד החפצא. לעיל הוסבר ששתי הדרגות הראשונות הן כנגד הכנעה והבדלה וכעת נוסף השלב של ההמתקה בזה שלבישת הבגדים עצמה נחשבת חלק מהעבודה (לעיל הוסבר שהעבודה היא ההמתקה אבל כעת הליבישה היא חלק מהעבודה, ודוק).

כח לו, א.

כט שם ע"ב ד"ה חוץ.

ל בחידושו לקידושין שם, כפי שהסביר ר"י ענגיל.

לא בראשית ג, ז; כא.

לב תניא ס"ב.

בידיה טווי"ל.⁷⁷

והנה הקשר של בגדי כהונה לאור מפורש בהלכה "מכנסי כהנים הדיוטים שבלו ואבנטיהם היו עושין מהן פתילות ומדליקין בהן במקדש בשמחת בית השואבה, וכתנות כהנים הדיוטים שבלו היו עושין מהן פתילות למנורת תמיד"⁷⁸ - להפוך כתנות עור לכתנות אור! וכן רמוז בסמיכות הפרשיות בתחילת הפרשה: "ואתה תצוה... ויקחו אליך שמן זית זך... להעלת נר תמיד... ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... ועשית בגדי קדש". והנה בפרשיה הראשונה (השמן והנרות) יש שני פסוקים ובפרשיה השניה (הציווי על בגדי כהונה) חמשה פסוקים - כנגד חלוקת הדלקת הנרות לשני נרות וחמשה נרות, בסוד חלוקת **זהב** (ז) מתחלק ל-ה (ועוד ב) של מנורת הזהב (והסימן: אותיות **נר** במספר קטן, 5, 2).

לד שמוות לה, כה. ובפסיקתא זוטרתא עה"פ "ואתה תדבר אל חכמי לב" - "לרבות הנשים", וראה פרדס יוסף בנידון זה. לה כלי המקדש פ"ח ה"ו.

(לשון אור)⁷⁷, דהיינו כלים מזוככים שהאור יאיר מתוכם. יתרה מזו, התכלית היא לא רק שהנשמה תאיר בתוך הגוף בלא עיכוב, אלא שהנשמה תזווג מהגוף, הפנימיות תזווג מהחיצוניות. כלומר, אע"פ שכיום יש בפנימיות גילוי אור הנעלה יותר מהחיצוניות, באמת יש לחיצוניות שורש עליון. וכן ביחס לבגדים: על הבגד מאיר האור המקיף הנקרא 'חיה', מעבר לאורות נפש-רוח-נשמה המתלבשים בתוך הגוף בתור אור פנימי.

אור ה'חיה' הוא התיקון של חוה (כאשר **חוה** הופכת ל**חיה** שעולה **חדוה**). אמנם עניין הלבושים מופיע אצל אדם וחוה יחד, אך לחוה יש שייכות מיוחדת ללבוש, כידוע שהאשה דוקא נצרכת ללבושים (הן לצניעות בכיסוי הגוף והן ליופי). וכן עשיית בגדי הכהנים היתה גם בידי הנשים, "וכל אשה חכמת לב

לג בראשית רבה כ, יב.

המשך השיעור מעמ' 28

אבל בעניני העולם צריכים להיות עסוקים רק בכללות ובחיצוניות, בדרך העברה בעלמא [כיון שבכל זאת אנו לבושים בעניני העולם]. אך אין צורך לעמוד בכל דבר על בוריו אלא "כמאן דשדי בתר כתפוי לשונאו שלא ברצונו" [בטוי שאדמו"ר הזקן מביא בתניא⁷⁹, כאשר הוא מסביר כיצד הקב"ה משפיע חיות לחיצונים], כפריעת חוב ולא יותר [בבחינת נקודה]. [כל העיסוק בגשמיות, כאכילה וכו', צריך להיות כזריקת משהו למישהו שאין לי רצון פנימי להעניק לו, ואני עושה זאת מתוך חובה, בעל כרחי].

באופן כללי. התבוננות בדבר באופן כללי, בלי לפרט את כל הנגזר ממנו ובלי להבין לעומק את משמעותו, עשויה להוליד אמנם התלהבות גדולה, אך היא תהיה מלאה בדמיונות שוא ולא באהבה ויראה אלוקיות באמת.

שלא יטעה את עצמו [בהתבוננות כללית, כנ"ל], ודוקא בדרך זו של "דע את אלוקי אביך", כראוי יבוא ל"ועבדהו בלב שלם" ["דע את אלהי אביך" היינו התבוננות פרטית, בבחינת פרצוף, ודווקא היא מזכה לבוא לעבודת ה' אמתית, "ועבדהו בלב שלם"⁸⁰];

בכח הזרוע רבי אהרן-יחיאל הופשטיין מקוֹז'ניץ

גם בחב"ד היו כמה חסידים שהתפרסמו בוויילדקיט (פראות) שלהם, היתה להם המון אנרגיה, הרבה התלהבות, וההשתוללות שלהם היתה בצד הקדושה, במצוות, במעשים טובים ואפילו במחשבות. לדוגמה, אם אני חושב שאני רוצה עכשיו להביא משיח, ואולי אם נרקוד חמש שעות בלי להפסיק משיח יבוא, ואומר 'בואו, חמש שעות על השעון נרקוד ולא נפסיק ואז משיח יבוא' – זהו רצון טוב, אבל המחשבה הזו היא א ווילדע מחשבה, משהו פראי, לא מחשבה מיושבת. בכל זאת, יכול להיות שבאמת בזכות זה משיח יבוא... אי אפשר לדעת. אמרנו זאת רק כדי להסביר שבקוֹז'ניץ דאז היו ווילדער, עשו בשביל ה' כל מיני דברים שאנשים רגילים לא עושים אותם.

סיפר רבי אליהו שיום אחד, בערב שבת קדש, פתאום נכנס לבית המדרש הווילדער קוֹז'ניצער (הרבי מקוֹז'ניץ), דפק על הבמה ואמר שצריך שיבואו שני בחורים חזקים לעשות מבצע. ב'חבורות' הבחורים של גור היו סדר ומשמעת, ולכל חבורה היה 'קומדנט' [מפקד]. הקומדנט, שלא רצה להפריע את הבחורים מלימודם, הסכים שבחור אחד בלבד יצטרף לקוֹז'ניצער, והרבי הבטיח שהבחור יחזור עד "כוונא". אליהו מוקוטובסקי, שהיה בחור חזק, הצטרף לקוֹז'ניצער, שלא הסביר מהו המבצע, אלא לקח אותו בידו והוביל אותו ברחובות וורשה. בורשה היו הרבה חסידים, אך גם יהודים שלא כל כך שומרים תורה ומצוות, ותוך כדי הצעידה הוליך הרבי את אליהו למחוזות שפחות שייכים ליהודים יראי

רבי אהרן-יחיאל הופשטיין מקוֹז'ניץ (ר' אהר'לע קוֹז'ניצער) נולד בשנת תרנ"א, דור שני – בן אחרי בן – למגיד מקוֹז'ניץ. הוא התפרסם, לצד עבודת ה' בכל מאודו וסיפורי מופתים רבים, גם בהנהגתו המופלאה ויוצאת-הדופן וביכולתו לקרב יהודים רחוקים. הוא הסתלק בג' תשרי תש"ג בגטו ז'עליכוב, ובאופן חריג בשנות האימה זכה להלויה המונית.

בסיפור דלקמן השתתף הרב אברהם אליהו כ"י-טוב (מוקוטובסקי). נולד בשנת תער"ב בפולין להורים מחסידי רבי צדוק הכהן מלובלין. למד ולימד תורה בוורשה, בין היתר בבתי חינוך לא דתיים, בד בבד עם עסקנות ציבורית במסגרת צעירי אגודת ישראל. לאחר נישואיו עלה לארץ, בה עסק בחינוך, בפעילות ציבורית ובכתיבה הגותית במסגרות שונות. בין ספריו התפרסם במיוחד 'ספר התודעה'. נפטר בו' אדר א' תשל"ו ונטמן בהר המנוחות. בנערותו למד הרב אליהו כ"י-טוב תקופה מסוימת בשטיבל (בית כנסת) של גור בוורשה, אחד מבין השטיבלאך הרבים של החסידויות בעיר. אחד הצדיקים המפורסמים והחשובים באותה העת היה הרבי מקוֹז'ניץ – רבי אהרון יחיאל הופשטיין. הקוֹז'ניצער היה ידוע בתור 'וילדער-רבי', וכך גם חסידיו היו 'וילדע-חסידים'.

מה פירוש 'וילדער'? פראי. ילד לא צריך להיות וילדער סתם כך – וילדער היינו אחד שמתנהג שלא בישוב הדעת, קצת בפראות. אצל חסיד 'וילד' יכול להיות גם דבר טוב.

המדור מוקדש:

לזכות הרך הנולד **דובער** שי' ונונו לרגל כניסתו לבריתו של א"א - י"ב טבת.
ולזכות הרך הנולד **דוד הכהן** שי' כצנשטיין לרגל כניסתו לבריתו של א"א - י"ט טבת. שיגדלו להיות חסידים יר"ש ולמדנים

מקוֹז'ניץ שלא יעזוב אותנו, שרצונו להשאר יחד אִתּוֹ, אך ללא הוֹעֵל. הרבי אמר: אני יודע לעשות מ'גוי' 'יהודי' – אצלי, בקוֹז'ניץ, טובים בלקחת אותך מהיכן שהיית כ'גוי' ולהלביש אותך כ'יהודי' [נעמנ א גוי און מאכען פון אים א איד] – אבל לעשות מ'יהודי' 'חסיד' יודעים בגור. לכן, אחרי שאני עשיתי ממנו יהודי, אתם תעשו ממנו חסיד – תמשיכו את העבודה.

האדמו"ר מגור, בעל הפני-מנחם, סיפר כי אכן ראה בילדותו את אותו יהודי בין החסידים שבאו לאביו, בעל האמרי-אמת, והוא נדמה לו כמלאך.

בירור ראשון ובירור שני

הרעיון שחותם את הסיפור, הווארט התוכני – שיש מי שיודע להפוך 'גוי' ל'יהודי' ויש מי שיודע להפוך 'יהודי' ל'חסיד' – הוא יסוד חשוב בחסידות. איך קוראים לשני שלבי התהליך? בירור א' ובירור ב'. בירור היינו תיקון. יש אנשים שטובים דווקא בעשיית הבירור הראשון – לקרב יהודי מהרחוב – אך אינם יודעים לעשות את הבירור השני, העילוי והעידון של מי שהתקרב. לעומתם, יש אנשים שטובים בשלב השני, אך אינם הכי מתאימים לשלב הראשון. חשוב שכל אחד ידע את תפקידו ושהם יעבדו בשיתוף פעולה.

בין השבטים, ילדי יעקב אבינו, מי עשה בירור ראשון ומי בירור שני? כתוב שכל האחים, ובמיוחד יהודה, עשו את הבירור הראשון. אחריהם, את הבירור השני יכול לעשות יוסף הצדיק, הגאולה תלויה בחיבור ובאחוה בין האחים השונים. זהו סיפור מאד נחמד, סיפור שמח של "מרבין בשמחה".

(מתוך כינוס ילדים)

שמים, עד שהגיעו לתאטרון – לא בדיוק מקום שמתאים ליהודים שומרי תורה ומצוות. רבי אהר'לע מקוֹז'ניץ הרבה פעמים 'הוציא נשמות' ממקומות כאלה, וגם בחב"ד יש סיפורים על כך שהרביים הוציאו נשמות ממקומות דומים – נשמות יקרות שהרביים קרבו לאידישקייט. לפני שהגיעו נתן הרבי מקוֹז'ניץ, הוילדער, לבחור אליהו מוקוטובסקי הוראות – כשאצביע לך על בחור אחד, יהודי לא דתי, תגש אליו יחד אִתּי, נתפוס אותו בכח ונוציא אותו מכאן. לקחתי אותך כיוון שאתה נער חזק ואני לבד לא יכול לתפוס אותו בכח. דע לך, הוסיף הרבי, שלא משנה אם הבחור יצעק וימחה – נקח אותו בכל אופן. כעבור זמן קצר, הבחור אכן הגיע, צעיר יהודי בלי כיפה שניכר שאינו שומר תורה ומצוות. הרבי מקוֹז'ניץ הצביע עליו ושניהם התנפלו עליו ולקחו אותו בכח. כצפוי, הבחור החל לצעוק ולהשתולל – הוא טען ששילם על כרטיס והם גורמים לו להפסיד את ההצגה. למרות הצעקות, הרבי והבחור אליהו, המשיכו במבצע וגררו את הבחור בכח עד לשטיבל של קוֹז'ניץ. בכך, גמר אליהו כי טוב את החלק שלו והלך – הוא קיים את המצוה שלו, והספיק להגיע לשטיבל שלו בדיוק ל"כגוונא".

כעבור כמה ימים מגיע הוילדער קוֹז'ניצער שוב לאותו שטיבל של גור ובקש לקרוא לבחור אליהו, אך הפעם לא הגיע לבד. יחד אתו הגיע הבחור מהתיאטרון, אלא שמראהו שונה בתכלית – לבוש ארוך וכובע רחב שוליים, ממש נראה חסיד. הרבי אמר שהוא את שלו עשה, וכעת על החסידים שם להמשיך, לקרב אותו ולקחת אותו לגור. הבחור התחנן לרבי

מענות ותשובות

שאלה:

ובמלך יהושפט - מלך צדיק מצאצאיו - נאמר "ויגבה לבו בדרכי ה'". מנהיגות אינה דבר פשוט, היא "מעשה מרכבה" בנפש מי שרוצה להנהיג (היום נוהגים לכנות בתקשורת את המורכבות הפוליטית, בהרכבת קואליציה וכיו"ב, "מעשה מרכבה", אך הצלחה אמיתית בכך תלויה בהרכבה הנכונה אצל המנהיג). המדד אם האיזון נכון הוא החן בו מתקבלים הדברים. ישנו גם "שקר החן", אך חן אמת תלוי בשפלות פנימית, כפי שלומדים מהיקש הפסוקים במשלי - "אשת חן תתמך כבוד" ו"שפל רוח יתמך כבוד". מנהיג שחש שפלות פנימית, ועומד בתוקף ולשם שמים על מה שנדרש לצורך הנהגה טובה של עם ישראל, נושא חן בעיני כל רואיו.

שאלה:

בשיעור על שורשי הרגש והשכל (שהתפרסם ב'ואביטה' משפטים) הביא הרב בתחלה מרבי הלל מפאריטש שפנימיות הרגש מקבלת מהשכל ואילו חיצוניות המדות מקבלת ישר מהכתר. האם הדבר נכון בכל דרגות הרגש והשכל (שפנימיות כל דרגה במדות מקבלת מדרגת המוחין שמעליה)? לכאורה, מכיוון שהתבאר שם שסיום כל העליות הוא דווקא ב'יש' (מדות), ולא ב'אין' (מוחין), זו מדרגה של חיצוניות בלי פנימיות כלל?

מענה:

אותו הגיון נכון בכל המדרגות-עליות. כשמגיעים לענג ורצון העצמי שבבחינת יחיד,

בעסק שלי יש גם ממד של עזרה לאנשים, ואני מתלבט תמיד באיזון בין הדגש על הרווחיות לבין חסד.

מענה:

כל עוד יש לחם על השלחן, ואתה חי בשמחה - תעשה הרבה חסד. הכלל הוא שממעשים טובים לא מפסידים. ההבדל בין חסד ל-חסר הוא ההבדל בין האות ד לאות ר. במאמר "באתי לגני" (של הרבי הרי"צ, וביאוריו אצל הרבי) מוסבר שההבדל בין שתי האותיות הוא הנקודה הנוספת באחורי ה-ד, שהיא נקודה של בטול. אם האדם נותן ומרגיש את ישותו, הוא באמת עלול להיות חסר בעקבות הנתינה, אך מי שגומל חסד אמת, נותן לזולת מתוך תחושת בטול, אינו חסר!

שאלה:

כאיש שעוסק בצורכי ציבור, אני מתלבט איך מודדים מהו היחס הנכון בין עמידה על שלך לבין ויתור וענוה? איך אפשר לדעת אם הדברים נעשים לשם שמים?

מענה:

הכלל, הנלמד ממלכי בית דוד, שאצל מנהיג אמתי צריך להיות איזון פנימי בין השפלות הפנימית לבין התוקף החיצוני. דוד המלך אמר "ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני" אך הנהיג את העם בתוקף בעת הצורך,

המדור מוקדש לזכות:

ישעיהו ואילה ש"י טוניק לרגל חתונתם אור לא' אד"ר - שיזכו להקים בית נאמן בישראל

שהעובר היה בתוך האם (היהודיה) ושניהם היו בתוך ה'רחם'-המיצר של מצרים, ודוקא כך "פרו ושרצו... במאד מאד" (ולילדות העבריות יחד עם המילדות העבריות, שפרה ופועה, היתה מסירות נפש בפועל מממש)...
 בכתר שם טוב (אות י) מסביר הבעל שם טוב, לפי המשנה "האשה נקנית בשלש דרכים", כי ישנם שלשה שלבים בעבודת ה' של כל אחד (הנכנס לעבודת ה' מתוך קטנותו הראשונה, קטנות א') – גדלות א' (כסף-כיסופים), קטנות ב' (שטר), גדלות ב' (ביאה). החוויה שלך היא של קטנות ב' בין גדלות א' לגדלות ב' – כל לידה אצלך היא גדלות, ויחסית הלידה הקודמת היא גדלות א' ואילו הלידה הבאה היא גדלות ב'. כדאי שתלמדי את תורה זו של הבעש"ט (עם השיעור שהעברנו עליה, שיפורסם אי"ה בקרוב).

תבשרי בשורות טובות שאת מתחזקת – "משכנס אדר מרבין בשמחה" – "אם הבנים שמחה" (גם בתקופת ההריון).

בכללות זו מדרגה של י-ש-רגש, כמבואר, אך בה גופא הענג הוא פנימי והרצון חיצוני, כאשר הענג הפנימי הוא יחסית בחינת אין, על דרך רישא דאין, תענוג, ענג שבת (והוא מקבל מהאין האמתי של העצמות כביכול, בחינת שכל כביכול, שרש נשמת רבי אייזיק מהומיל, כפי שנרמזו שם).

שאלה:

בכל הריון אני מרגישה שאני נכנסת לגלות, לא חיה 'באמת' אלא בגרסה הישרדותית, מרגישה את המצרים הרוחניים של הנשמה. רק עם הלידה מגיעה גאולה שמחזירה אותי לחיים, עם יותר שמחה ואמת ופשטות מלפני ההריון. למה זה קורה? מה העבודה שלי בהריון? האם פשוט נגזר לסבול תשעה חודשים ולהיות במיצר?
 חשבתי שכמו בגאולה הכללית יש "זכו'
 אחישנה" כך בגאולה הפרטית, אך כיצד?

מענה:

אכן, גלות מצרים נמשלה להריון, כלומר

נתקלת פעם בפחד שאי אפשר לעמוד בפניו?

האמנת שאפשר "לצחוק לו בפרצוף"?

העלית על דעתך שצחוק יכול להיות פתרון ולא רק בריחה?

הכנס המיוחד של **תורת הנפש**, "פחד יצחק", יעסוק בקשר המיוחד שבין פחד לצחוק,

ואיך הפחד יכול להפוך לצחוק.

הכנס יתקיים אי"ה בפורים קטן, **יום שלישי, י"ד אדר א'** (19.2) בין השעות **10:00-15:30**

ב"בית חיבה", הרב הרצוג 75, **ירושלים** (צומת ניות, ליד הגן הבוטני)

לפרטים נוספים והרשמה: **torathanefesh.org | 02-5662323**

ברכות בחשבון

מתמטיקה בפרשת השבוע

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׂמֹן זֵית זָךְ פְּתִית לִמְאֹר לְהַעֲלֹת יָד תְּמִיד. בְּאֵהָל מוֹעֵד מִחוּץ לַפֶּרֶכֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדֻת יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהָרֵן וּבְנֵי מִעֲרָב עַד בְּקָר לִפְנֵי הוֹי חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֶם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

א. הקדמה

לפיכך נסדר את תבות פרשה זו בצורת

מגן דוד:

ואתה

תצוה את

בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך

כתית למאור להעלת נר תמיד באהל

מועד מחוץ לפרכת אשר על

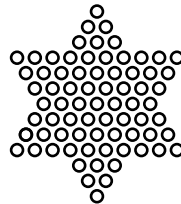
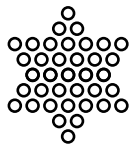
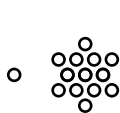
העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב

עד בקר לפני הוי' חקת עולם לדורתם

מאת בני

ישראל

בפרשת "לך לך", עת פגשנו בפעם הראשונה את מספרי ה"מגן דוד" היה זה כערכים פשוטים של תבות. כאן נוסף לנו הממד הנוסף שיש באפשרותנו לבחון את הצורה ולחשוף את היחסים המספריים שבה. מעבר ליפי המיוחד ונשיאת החן שקיבלו הפסוקים לאחר שסידרנו אותם בצורה ה"מגן דוד" שלפנינו, יש בכל צורה בעלת סימטריה וכן חלקים מסוימים

נתחיל מתופעה מפתיעה המעוררת פליאה.

שתי התבות הראשונות של פרשת תצוה,

ואתה תצוה = בראשית = 913

ועוד, **בראשית** אותיות "בית אשר" צירוף

המשקף את חלוקת המלה לאותיות שימוש (בית) ואותיות השרש (ראש). והנה,

ואתה = בית

תצוה = ראש

פרשת תצוה מתחילה בפרשה קטנה של מצות עריכת נרות המנורה הכוללת שני פסוקים ובהם 37 תבות. והנה, כידוע ערך הפסוק הראשון של התורה,

בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ

= 37 פעמים 73

כאשר 37 הוא הנקודה האמצעית של 73,

מה שגם אומר לפי הכלל המתמטי שערך הפסוק הראשון הוא המשולש של 73.

ב. מספרי מגן דוד

והנה, שני המספרים 73 ו-37 הם מספרי

מגן דוד (עוקבים) הנוצרים מהפונקציה:

$$f[n] = 12\Delta n + 1$$

(ראו גם גליונות פרשות לך לך וויגש)

וכאמור,

$$\star(2) = 37$$

$$\star(3) = 73$$

נצייר את מספרי

המגן דוד הראשונים:

ג. פרשת "תצוה" ופרשת "בראשית"

כעת נפנה להתבוננות פרטית יותר בכל אחד מהפסוקים. בפסוק הראשון "ואתה תצוה", 15 תבות ו-55 אותיות, ואילו בפסוק השני "באהל מועד", 22 תבות ו-82 אותיות.

נציין בדרך אגב ששני המספרים 15 ו-55 הנם מספרים משולשים: 15 שווה Δ_5 , ו-55 שווה Δ_{10} . כמו כן 10 ו-5 הם כנגד י-ה, שלם וחצי.

אמנם, הפרט המפנה יותר בהתבוננותנו בפסוקים הוא שמספר האותיות 55 ו-82 שניהם אברים בסדרה: $1 + 27n$, כלומר סדרת המספרים המתחילה ב-1 ומתקדמת בטור לינארי בדילוג של 27. והנה, 27 הוא ערך התבה העשירית ("העשירי יהיה קדש להוי") בפסוק הראשון, **זך** שווה 27! גם ערך המלה האחרונה בפרשייה הראשונה, **ישראל**, 541 מופיע בסדרה זו.

ועוד יותר מזה, ערך הפסוק הראשון בתורה "**בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ**" שכבר התחבר לנו מכמה זוויות לפרשת "ואתה תצוה" הוא 2701, והוא האבר ה-100 של הסדרה $1 + 27n$! וביחס ל"ישראל" החותמת את הפרשייה הראשונה של פרשת תצוה, הרי זוהי גם התבה החותמת את חמשה חומשי תורה, וממילא על דרך "נעוץ סופן בתחלתן" ו"מתכיפין סיום להתחלה" הרי שזו התבה שלפני הפסוק הראשון של התורה.

ד. מספרי שבת

המספר 37 הוא גם מספר שבת. יש כאן תופעה חשובה ביחס שבין מספרי שבת ומספרי מגן דוד שכן הכלל המתמטי אומר שכל נקודה אמצעית של מספר מגן דוד הוא מספר שבת. 37 הוא כאמור הנקודה

ש"מורפולוגית" תופסים את העין ונבחנים באופן מיוחד. ההתבוננות הראשונה שלנו בשני הפסוקים בצורת מגן-דוד מתמקדת באותם חלקים מיוחדים של הצורה. באופן טבעי אלה הם הנקודה המרכזית (ציר המרכזי) וכו', והקצוות.

הנקודה המרכזית של המגן דוד,

$$\text{לפרכת} = 730 = 10 \cdot 73 \text{ (חכמה)}$$

כאמור, 73 שווה $(3) \star$, ולפיכך הנקודה האמצעית של ה"מגן דוד" שלנו של 37 תבות שווה 10 פעמים מספר ה"מגן דוד" הבא.

הקדקדק התחתון גם הוא מספר מגן דוד:

$$\text{ישראל} = 541 = (9) \star$$

התבות ב-6 הקודקודים הן

ואתה בני זך עד לדרתם ישראל = 5 · משיח

שהוא **משיח** "פנים ואחור" לפי הכלל הידוע ש"פנים ואחור" של מלה שווה לערך המלה כפול מספר האותיות בה ועוד 1.

כשנוסיף את התבה האמצעית **לפרכת** יעלה הכל 7 פעמים 360, וממילא ממוצע כל מלה יהיה 360 ששווה **חלק א-לוה** (180) **ממעל** (180), גימטריא הרומזת באופן מובהק גם לשני חצאי העיגול שכן בעיגול שלם 360 מעלות.

התבה העליונה התבה התחתונה וחמש התבות בשורה האמצעית הן:

ואתה מועד מחוץ לפרכת אשר על ישראל =

$$2548 = \text{יעקב דוד}$$

יחוד תפארת-ז"א-קוב"ה ומלכות-שכינתיה.

והנה, ה"מקיף" (משושה) הראשון סביב המרכז בציר ה"מגן דוד" עולה 2093 (שווה 7 פעמים 13 פעמים 23) ששווה "**זאת קומתך דמתה לתמר**", והוא אחד הפסוקים המובאים כתיאור לכנסת ישראל בריש מדרש רבה לפרשת תצוה. והוא מקיף לבחינה המרכזית (**לפרכת** שראינו ששווה 10 פעמים **חכמה**) של כנסת ישראל שנמשלה ל"זית" המפיק שמן, בחינת חכמה, כנ"ל.

ואתה תצוה את בני

ישראל ויקחו אליך שמן זית

זך כתית למאור להעלת נר תמיד

באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת

יערך אתו אהרן ובניו מערב עד

בקר לפני ה' חקת עולם

לדרתם מאת בני ישראל

נתבונן במספר תופעות בצורה זו. התבות
בשורה הראשונה והאחרונה

ואתה תצוה את בני לדרתם מאת בני ישראל

$$3094 =$$

$$17 = \text{יעקב} \cdot 13 = \text{רחל}$$

זהו המספר הראשון שמייחד יעקב רחל
כפי שראינו בשבוע שעבר.

התבות בשורה השניה והששית (השניה
מהסוף) עולות

$$2691 = 13 \cdot \text{אור}$$

התבות בשורה השלישית והחמישית
(השלישית מהסוף) עולות

$$3796 = 26 \cdot \text{עולם}$$

עולם = ב פעמים חכמה [נקודה אמצעית =

$$10 \cdot \text{חכמה}]$$

כל 6 השורות לבד מהשורה האמצעית
עולות,

$$9581 = 13 \cdot \text{בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך}$$

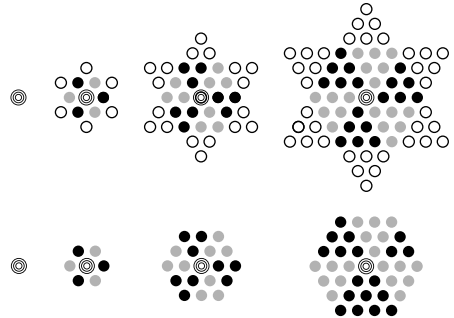
$$= 13 \cdot \text{שלהבת עולה מאליה}$$

(כמודגש בהדלקת נרות המנורה עברה
נלקח השמן זית הזך כתיית).

והנה, בשני הפסוקים הראשונים יש
37 תבות ו-137 אותיות, שניהם מספרים
ראשוניים. הקשר ביניהם הוא שאלה הם
גילאי אברהם ויצחק בזמן העקדה.

האמצעית של 73. כיוון ש-73 הנו מספר מגן
דוד יוצא שהנקודה האמצעית שלו, 37, הוא
גם מספר שבת.

נדגים כיצד מספרי השבת הם הנקודות
האמצעיות של מספרי המגן דוד בצורה
גרפית. בשורת העליונה צורות מספרי המגן
דוד כאשר הם מחולקים ל-12 משולשים
ונקודה אמצעית. בשורה התחתונה רק
החלק הפנימי של מגני הדוד שהם בעצמם
מספרי השבת.

לפי התמונה ניתן לראות שלמספרי
שבת אותו מספר משולשים כמו למעטפת
החיצונית של המשולשים במספרי המגן דוד
בתוספת של הנקודה האחת המרכזית, בדיוק
לפי ההגדרה של נקודה אמצעית וכך אנו
יכולים לכתוב:

$$\circlearrowleft(1) = 1 < \star(1) = 1$$

$$\circlearrowleft(2) = 7 < \star(2) = 13$$

$$\circlearrowleft(3) = 19 < \star(3) = 37$$

$$\circlearrowleft(4) = 37 < \star(4) = 73$$

$$(1) = 37$$

$$(2) = 73$$

$$\star(3) = 37$$

$$\star(4) = 73$$

נצייר את שני הפסוקים הראשונים של
פרשתנו גם כמספר "שבת":

ה. גילוי החד ולא בחושבן

כעת ידוע לנו שישנו קשר מספרי בין הפסוקים הראשונים של פרשת "תצוה" והפסוק הראשון של פרשת "בראשית". אמנם, למרות חשיבותו העצמית, אנו נניח לקישור המספרי לשמש לנו כעין סמן שעלינו לחפש בעומק יותר את הלימוד הפנימי עליו מעיד הקישור.

לביטוי "חד ולא בחושבן" (מתוך 'פתח אליהו' מן ההקדמה לתקוני זוהר) משמעות כפולה בקבלה ובחסידות. פעמים שהוא מתייחס ל"אחד הבלתי מנוי" (היינו המספר אחד כשהוא מתייחס לקב"ה כמי שאין לו "שני"). אך, לעתים ה"חד ולא בחושבן" מתייחס למספר 11 שכן הביטוי "עשר ספירות בלימה" (מספר יצירה) פירושו שאחרי עשר בולמים - עד כאן ותו לא, וממילא נמצא ש-11 נוסף על המנין. בין כך ובין כך הוא רומז לספירת הכתר שאו שהיא קודמת לעשר ספירות של המודע המתחילות מספירת החכמה וביחד עם דעת עד מלכות כוללות עשר, או שהיא באה

אחריהן לברוא עולם חדש תחתיהן (בסוד השתלשלות הכתרים זה מזה). והרמז: **תהו** [הקודם לתקון] שווה **חד ולא בחשבן**. כידוע, הפסוק "בראשית ברא וגו'" נחשב למאמר הראשון מבין עשר המאמרות של מעשי בראשית, וזאת למרות שלא מופיעה בו המלה "ויאמר". הוא נקרא לפעמים "מאמר סתום" אך הוא גם ה"חד ולא בחושבן" של מעשה בראשית. והנה,

$$11 \cdot 83 = \text{בראשית}$$

וממילא,

$$11 \cdot 83 = \text{ואתה תצוה}$$

וגם פרשה זו של "הדלקת נר תמיד" מגלה את ה"חד ולא בחושבן". והנה, הערך הכולל של שני הפסוקים המלאים

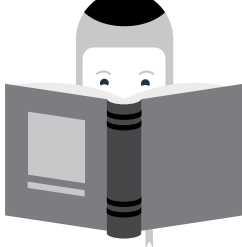
$$11693 = \text{"ואתה תצוה... באהל מועד..."} = 11693$$

$$11 \cdot 1063 =$$

משמע ששני הפסוקים גם כן כפולה של

!11

והנה, 11 ו-1063 שניהם מספרים ראשוניים.

רעיא מהימנא המדור לילדים

שְׁהִייתֶם נוֹלָדִים עַל אֵי בּוֹדָד וְגָדְלִים בּוֹ לְבַד, לְלֹא מִשְׁפָּחָה אוֹ חֲבֵרִים – הֲיָה לָכֶם שֵׁם? מִסְתַּבֵּר שְׁלֵא. אֲנִי הוּא אֲנִי, וְזֶהוּ זֶה. אֵין סִבָּה שְׁאַחֲלִיט פְּתֹאוֹם לְקֹרֵא לְעֶצְמִי בְשֵׁם כְּלִשְׁהוּ. לְמַעַשְׂהוּ, שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם נוֹעַד בְּעֶקֶר לְאַחֲרִים, כְּדִי שְׁיֻכְלוּ הֵם לְפָנוֹת אֵלָיו אוֹ לְדַבֵּר עִלָּיו.

שֵׁם הוּא לֹא רַק הַכְּנוּי שֶׁנִּתְּנוּ לִי הַהוֹרִים בְּבִרְיָת. שֵׁם הוּא גַם אֵיךְ שְׁאַנְשִׁים שְׁסִבִּי מִכִּירִים אוֹתִי – הַתְּכוּנוֹת וְהָאִשִּׁיּוֹת שְׁלִי. לְמִשָּׁל לִי, רְזִי, 'יֵצֵא שֵׁם' שֶׁל יָלָד שְׁאוֹהֵב לְלַמֵּד חֲסִידוֹת. זֶה אוֹמֵר שְׁזוֹ הַתְּכוּנָה הִיחִידָה שְׁלִי? לָאוּ דוֹקָא, זֶה רַק הַשֵּׁם הַסְּפָרוּתִי שְׁלִי... אוֹתִי בְּעֶצְמִי אַתֶּם בְּכָלֵל לֹא מִכִּירִים.

בְּשִׁפְתַי הַחֲסִידוֹת זֶהוּ הַהֲבִדֵל בֵּין 'שֵׁם' וּבֵין 'עֵצֶם'. לֵה' יֵשׁ הִרְבָּה שְׁמוֹת וְכְנוּיִים וּבְעֵצֶם כָּל הַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הֵם שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים, אֲסוּר לְנַהֵג בָּהֶם בְּבִזְיוֹן וְהֵם חֲתִיבִים גְּנִיזָה, אֲבָל הֵם רַק שְׁמוֹת שְׁלוֹ. ה' עֶצְמוֹ הוּא יַעֲלֵ לְכָל שֵׁם.

כִּי גַם אֲצַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. בְּכָל הַתּוֹרָה הוּא מְזַכֵּר בְּשֵׁמוֹ, כִּי בְּכָל פַּעַם הוּא מִתְּגַלֶּה בְּתַכְנוּנָה אַחֲרַת שְׁלוֹ. אֲבָל כָּאן, כְּאֲשֶׁר ה'

"רְזִי, שְׁמַעְתָּ מָה הוֹלֵךְ לְהִיּוֹת הַשְּׁבוּעַ לְכַבּוֹד חֹדֵשׁ אֲדַרְז?", שְׁאַל דְּבִי. "אֲנִי חִיב לְסַפֵּר לְךָ!". "דְּבִי, אִם אַתָּה הַמְּאַרְגֵּן אֲנִי מֵאַמִּין שְׁעָה מִשְׁהוּ שְׁוֹה", הַחֲמַאתִי. לֹא-לֹא, אֲנִי צָרִיךְ אוֹתָךְ אֶתִי בְּעֶסֶק, אַתָּה חִיב גַם לְדַעַת!".

הַשְּׁבוּעַ צִינּוּ אֶת הַלּוּלַת מִשְׁה רַבֵּנוּ, שְׁבִדְרָךְ כָּלֵל נוֹפְלַת בַּשְּׁבוּעַ בּוֹ אֲנִי קוֹרְאִים אֶת הַפְּרָשָׁה שְׁלֵנוּ – תְּצוּנָה. דוֹקָא מִשׁוּם כִּי הַתּוֹפְעָה הַבָּאָה עוֹד יוֹתֵר מִפְּלִיאָה: פְּמָה פְּעָמִים מוֹפִיעַ שְׁמוֹ שֶׁל בַּעַל הַהִלּוּלָא בַּפְּרָשָׁה? עֲבַרְתֶּם בְּזִרְיוֹת? וּבְכֵן, הוּא לֹא מוֹפִיעַ אֶפְלוּ פַּעַם אַחַת! זוֹ הַפְּרָשָׁה הִיחִידָה מְאֹז שֶׁנוֹלַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְעַד לְסִיּוּם הַתּוֹרָה שְׁשִׁמוֹ אֵינוֹ מְזַכֵּר. וּבְכָל זֹאת, הַמְּלָה הַפּוֹתַחַת אֶת הַפְּרָשָׁה בֵּן מִתִּיחֶסֶת אֵלָיו – "וְאַתָּה".

ע"י ו'אצ"ר

זוֹ חִידָה יְדוּעָה שְׁבִטוּחַ אַתֶּם מִכִּירִים: מַהוּ הַדְּבַר שְׁשִׁיךְ רַק לִי, אֲבָל כָּלֵם מִשְׁתַּמְשִׁים בּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי? הַשֵּׁם שְׁלִי! חֲשַׁבְתֶּם פַּעַם לְמָה? כִּי בְּשִׁבִיל עֶצְמִי אֲנִי בְּכָלֵל לֹא צָרִיךְ שֵׁם. תְּתַאֲרוּ לָכֶם

מוסדות חינוך
תורת חיים

בנישאות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

להיות המנהיג הגואל של עם ישראל. על שם תכונה זו גם זכה משה לפניו 'רעי' מהימנא', רועה העושה את מלאכתו באמונה ונאמנות. עם מנהיג כזה אנחנו בטוחים.

אבל לפניי הזה יש משמעות נוספת, והיא קשורה עם התכונה העצמית של משה רבנו שהזכרנו. רועה הוא לא רק מי שמוליך את העדר אחריו, אלא גם מי שדואג להאכיל אותו ולדא שכלם שבועים. ומה מאכיל אותנו משה רבנו? אמונה!

רגע, לא הבנתי מה הקשר. ממתי אוכלים אמונה? אמונה מאמינים, לא אוכלים...

לדעת את האמונה

מספר על רבי לוי: צחק מברדיטשוב, שפאטר התקרב לחסידות והלך ללמד אצל המגיד ממעזריטש, ספג בקרת קשה מהמשפחה שלו. למדן כזה מכטר הולך אל החסידים? עדיף שתשב ותלמד! פאטר חזר לביתו היה זה אחרי מספר שנים. "נו, מה למדת שם?" שואל אותו חמיו. "למדת", עונה רבי לוי יצחק "שיש אלקים". "נו, באמת... בשביל זה נסעת עד שם? את זה יודע גם יוס'ל המשרת!", רגז חמיו. "אבא, הוא אומר את זה, אבל אני יודע!".

האם יוס'ל המשרת אינו מאמין? חלילה. כל יהודי הוא מאמין, בנם של

פונה אליו ואומר לו "אתה", הוא מתייחס אליו בעצמו, אל עצם נשמתו.

אתה וצוה

וימה ה' רוצה ממשה? מהי ההוראה שעבורה ה' לא פונה אליו בשמו אלא דוקא אל עצם נשמתו? פנראה שה' רוצה שיגלה מתוכו תכונה שמיוחדת רק לו. לתכונה כזו קוראים 'תכונה עצמית'. מהי? זו כבר המלה הבאה בפסוק: "תצוה".

לצוות על מישהו פרושו להורות לו בצורה בהירה ותיקפה מה עליו לעשות, וכאן ה' רוצה שמשה יצוה את ישראל בהבאת שמן למנוחה. אבל בחסידות יש לכך פרוש עמק יותר. לצוות על מישהו זה לצוות ולחבר אותו, לגרם לו גם לרצות, שאני והוא נהיה יחד בצוותא. אני אכן רוצה שתעשה מה שצויתי אותך, אבל לא בגלל שהכרחתי אלא פי אתה באמת מחבר לבקשה שלי.

וכאן אנחנו מגיעים לעקר: ה' מגלה למשה מהי התכונה היחודית לו, ומהו תפקידו העקרי כמנהיג של עם ישראל. התכונה הזו 'עצמית' - היא חקוקה בעצם נשמתו. משה רבנו בא לצוות ולחבר כל יהודי לה' יתברך.

רוצה האמונה

זוכרים את המרדף של משה רבנו אחרי הכפש האובד במדבר? בזכות הרחמנות והמסירות שלו הוא נבחר

מִשֶׁה רַבְּנוֹ שֶׁבְּתוֹכִי

מִשֶׁה רַבְּנוֹ לֹא הָיָה רַק פֶּעַם. הוּא נִמְצָא אֶתְנוּ בְּכָל דּוֹר. נִשְׁמָתוֹ מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּצַדִּיקִים שֶׁכָּל רְצוֹנָם הוּא לְלַמֵּד אוֹתָנוּ תוֹרָה וְלְגַרֵם לָנוּ לְעֵפֵל אֶת הָאֱמוּנָה בַּה'. הַבּוֹלְטִים בִּיְנֵיהֶם הֵם אֵלּוּ הַמַּגְלִים בְּכָל דּוֹר אֶת סוּדוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה!

אֲבָל לֹא רַק. מִשֶׁה רַבְּנוֹ מִתְחַבֵּא בְּכָל אֶחָד מֵאֲתָנוּ; מִמֶּשׁ כָּהֵן. בְּכָל פֶּעַם שֶׁאֲנִי מִתְרַפֵּז בַּתְּפִלָּה וְחוֹשֵׁב עַד כְּמָה גָדוֹל ה' וְכַמָּה הוּא טוֹב – זֶהוּ בְּעֵצָם מִשֶׁה רַבְּנוֹ שֶׁבְּתוֹכִי. לִפְתֹּחַ לְהַתְרַפֵּז, לְחַשֵּׁב עִמָּךְ וּלְהַתְחַבֵּר לַה' קוֹרְאִים דַּעַת. "הוּא אוֹמֵר, אֲבָל אֲנִי יוֹדְעִי!", הוּא אוֹמֵר וְאֲנִי קָשׁוּר וּמְחַבְּרִי!

שְׁנֵי זָכָה לְהַצְטִיחַ לַה'!
שֶׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבָרָךְ!

רַי

מֵאֲמִינִים, וְאֱמוּנָה הִיא דוֹקָא בְּמָה שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וּמְפִירִים. הִיא לְמַעַלָּה מִהַשְׁטָה, וְטוֹב שֶׁכָּהֵן. ה' בְּאֵמֶת לְמַעַלָּה מִהַשְׁכָּל הַקָּטָן שֶׁלָּנוּ. מָה בְּכָל זֹאת חֶסֶר אֲצֶל יוֹס'ל? שֶׁהָאֱמוּנָה תֵּאִיר בְּחַיִּית, בְּמַחַ וּבִלְבַב שְׁלוֹ. זֶה נִקְרָא לְאֹכֵל אֱמוּנָה. ה' רוֹצֵה שֶׁהָאֱמוּנָה בּוֹ תַּחֲדֹר לְתוֹכָנוּ מִמֶּשׁ, שֶׁכְּמוֹ אֲרוּחָה טוֹבָה הִיא תִּתְעַפֵּל בְּקִרְבָּנוּ וְנִשְׁבַּע מִמֶּנָּה.

לְשֵׁם כָּהֵן שׁוֹלַח ה' אֶת מִשֶׁה רַבְּנוּ, רַעֲיָא מְהִימָנָא. מִשֶׁה רַבְּנוּ מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ עַל כָּהֵן שֶׁהָאֱמוּנָה שֶׁיֵּשׁ לְכָל יְהוּדֵי בַּה' תֵּאִיר וְתַחֲיָה בְּלִבּוֹ. כְּשֶׁהוּא מוֹרִיד לָנוּ אֶת הַמֶּן הוּא רוֹצֵה שֶׁנִּרְגִּישׁ בְּחוּשׁ, יוֹם-יוֹם, שֶׁרַק ה' הוּא מִי שֶׁעָן וּמְפָרְסֵם אוֹתָנוּ. אֶת הַמֶּן – וְהָאֱמוּנָה – הוּא רוֹצֵה שֶׁנִּשְׁעַפֵּל!

שְׂאֵלַת הַשְּׂבוּעָה:

מָהֶם שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים לְכַנּוֹי 'רַעֲיָא מְהִימָנָא'?

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְוָה יִגְרַל פָּרְס. אֶת הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ לְשַׁלַּח לְכַתְּבַת הַדְּאָר הָאֶלְקָטְרוֹנִי maosime@gmail.com אוֹ לְעֵנוֹת בְּטֶלְפוֹן 079-9211452 עַד יוֹם שְׁנֵי הַקְּרוֹב. הַזֹּכָה מִשְׁבּוּעַ שֶׁעָבַר: עֲקִיבָא הַס, תַּל אַבִּיב

צעטיל קטן

לרבי אלימלך מליד'נסק, ראש צדיקי פולין, הוא מאבני היסוד של החסידות הכללית - רשימת עצות והדרכות המלהיבות את הלב להתחזק ולהוסיף בעבודת ה' מדי יום-ביומו. דומה כי ההתבוננות החב"דית היא הקוטב ההפוך של החסידות: במקום 'מקיפים' - הבנה פנימית, מעמיקה ומיושבת; במקום פרצי התלהבות - התקדמות מדורגת; במקום הברקות קצרות וקולעות - הסברים ארוכים. במקום התחזקות במצבי קטנות - דרישה לגדלות מוחין בוגרת ויציבה.

אמנם, הרב גינזבורג שליט"א מדריך כי שלמות החסידות היא חיבור "שני המאורות הגדולים" - מקיפי החסידות הכללית, בה דרכו רוב תלמידי הבעל שם טוב, עם הדרך החב"דית הפנימית שסללו אדמו"ר הזקן וממשיכי דרכו. ההברקות והמקיפים של תלמידי הבעש"ט מלהיבים ומתבלים את המסלול החב"די המיושב, וההעמקה החב"דית מאירה באור יקרות של הבנה חדשה את תורות החסידות הכללית.

המחשה לכך יש השבוע בפרק המסיים את השיעור הגדול בחוברת, המנתח את בצעטיל קטן - הנראית כמורכבת משלש סגולות/הדרכות שאינן קשורות זו לזו - ומפענח את המוחין שמאחורי רצף ההדרכות, מוחין השייכים לעבודת הנפש של כיבוש וישוב ארץ ישראל.

מעוניין להצטרף לצוות המפיצים של **ואביטה?**

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **itiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il